

**PANNON EGYETEM
GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG**

A digitális átalakulás a számvitelben és az adózási folyamatokban

Témavezető: Kiss Gábor Antal

Külső konzulens: Vargáné Szántai Katalin

**Nemes Laura
alapképzés
levelező tagozat
Pénzügy és számvitel szak**

2025

**PANNON EGYETEM
GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG**

SZERZŐI NYILATKOZAT A DOLGOZAT BENYÚJTÁSÁHOZ

Hallgató neve:	Nemes Laura		
Képzési szint:	alapképzés		
Szak:	Pénzügy és számvitel		
Szakirány (ha van):	Pénzügy		
Neptun kód:	GN0ROH	Védés éve:	2025
Dolgozat címe:	A digitális átalakulás a számvitelben és az adózási folyamatokban		
Egyetemi témavezető:	Kiss Gábor Antal		
Gyakorlóhelyi konzulens:	Vargáné Szántai Katalin		
Öt kulcsszó a dolgozatról:	digitalizáció, adózás, technológia, számvitel, hatékonyság		

Hozzájárulok / nem járulok hozzá, hogy szakdolgozatomat / záródolgozatomat / diplomadolgozatomat az Egyetem az interneten a nyilvánosság számára repozitóriumában közzétegye.

A hozzájárulás szerzői feltételei:

- a dolgozat magáncélra letölthető, a forrás megjelölésével szabadon idézhető, de az idézés szokásos terjedelmét meghaladó felhasználás (átvétel) tilos,
- hozzájárulásom időtartamra nem korlátozott és bármikor visszavonható.

(Hozzájárulás hiányában a dolgozat csak az Egyetem arra kijelölt számítógépein, képernyős megtekintéssel kutatható. Egyéb hozzáférés, többszörözés nem engedélyezett.)

Büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom az alábbiakról:

- dolgozatom mindenben eleget tesz a vonatkozó és hatályos intézményi előírásoknak,
- a dolgozatban foglalt tények és adatok a valóságnak megfelelnek, a leírtak saját, önálló munkám eredményei,
- a dolgozatban felhasznált adatokat, forrásokat a szerzői jog figyelembevételével alkalmaztam,
- a dolgozat nem került felhasználásra korábban oktatási intézmény más képzésén felsőoktatási szakképzés, diplomaszerezés vagy szakirányú továbbképzés során.

Tudomásul veszem az alábbiakat:

- a dolgozat szerzői jogtisztaságának ellenőrzésére az Egyetem szoftveres ellenőrzést (plágiumszűrést) végezhet és eredményét a dolgozat értékelésében felhasználhatja,
- a dolgozat elektronikus formában, az Egyetem repozitóriumában kerül elhelyezésre és a hatályos jogszabályok, intézményi szabályzatok szerint, valamint fentebbi szerzői rendelkezésemnek megfelelően biztosítható a kutatási célú hozzáférése,
- a dolgozat metaadatai és szerzői összefoglalója online nyilvánosak.

Zalaegerszeg, 2024.12.10.

hallgató aláírása

Tartalom

1. Bevezetés: _____	4
1.1 A digitalizáció térnyerése és hatása különböző iparágakban. _____	5
1.1.1 Európai uniós digitalizációs tervek _____	5
1.1.2 DESI index _____	6
1.1.3 Központi Statisztikai Hivatal adatainak bemutatása _____	7
1.2 A digitális átalakulás szerepe a számvitelben és könyvelésben. _____	9
1.3 A könyvelőirodák szerepe és jelentősége a vállalati adatkezelésben és adózási folyamatokban _____	12
1.3.1 Adatgyűjtési és rendszerezési folyamatok _____	13
1.3.2. Adózási folyamatok elősegítése _____	13
2. A digitalizáció és az adóhatóság kapcsolata: _____	14
2.1 Az adóhatóság digitális platformjainak fejlesztése. _____	15
2.1.1 A digitalizáció legfőbb lépései az elmúlt évtizedben _____	16
2.1.2. Adatvédelmi kérdések _____	19
2.1.3. Digitális Állampolgárság Program _____	20
2.1.4. Az új bejelentkezési rendszert ért kritikák _____	21
2.1.5. Kérdőíves kutatás eredménye: eÁFA és egyéb digitális platformok _____	23
2.2 Az elektronikus adatszolgáltatás és az online adóbevallás szerepe. _____	25
2.3 Az elektronikus számlázás és az online nyilvántartások jelentősége. _____	27
3. A digitalizáció hatása a könyvelésre: _____	28
3.1 Automatizált könyvelési folyamatok és szoftveres megoldások. _____	29
3.2 Felhőalapú könyvelési rendszerek és SaaS megoldások. _____	30
3.3 Adatintegráció és adatfeldolgozás hatékonyságának növelése. _____	31
Interjúk eredményei: digitális adatfeldolgozás _____	32
3.3.1.Kérdőíves kutatás eredménye: digitális eszközök hatékonysága _____	33
4. Jövőbeni kihívások és szükséges kompetenciák változása: _____	35
Interjúeredmények: digitális eszközök hatása a mindennapos munkavégzésre _____	35

4.1 Az emberi tényező szerepe a digitalizált könyvelésben. _____	36
4.2 Új szakmai kompetenciák és készségek kialakulása a digitalizációra való áttérés során. _____	36
4.2.1. Interjú eredmények: új szakmai kompetenciák _____	38
4.3 A személyre szabott tanulás és folyamatos képzés jelentősége. _____	39
4.3.1. Kérdőíves kutatás eredménye: továbbképzés szükségessége _____	40
5. Összefoglalás: _____	41
5.1 A digitalizáció által hozott változások és kihívások áttekintése. _____	41
5.2 A könyvelőirodák szerepének átalakulása és a jövőbeli kilátások. _____	42
Interjú eredmények: jövőbeni kilátások _____	43
5.3. Összegzés _____	43
Irodalomjegyzék _____	45
Ábrajegyzék _____	47

1. Bevezetés:

A digitális átalakulás az utóbbi évtizedekben mélyreható változásokat eredményezett a gazdasági élet minden területén és a könyvelés, valamint az adózás világa sem maradhatott ki ebből a forradalmi átalakulásból. A hagyományos papíralapú folyamatok helyét egyre inkább a digitalizált megoldások veszik át, amelyek hatékonyabbá, gyorsabbá és átláthatóbbá teszik a vállalkozások pénzügyi működését. A technológia fejlődése, különösen az automatizáció, a mesterséges intelligencia (AI), valamint a felhőalapú megoldások megjelenése, alapjaiban formálta át azt, ahogyan a pénzügyi szakemberek kezelik az adatokat, folytatják a könyvelési műveleteket és teljesítik az adóhatóságok felé való bevallási kötelezettségeiket. Az egyre bonyolultabb pénzügyi rendszerek és adózási szabályok összehangba hozása korábban jelentős erőforrásokat és időt igényelt, ám a digitális eszközöknek köszönhetően a pontosság, hatékonyság és átláthatóság mértéke mára soha nem látott szintre emelkedett.

Az új technológiák alkalmazása lehetővé tette, hogy a könyvelési folyamatok nagymértékben automatizálódjanak, a manuális beavatkozások és az adatrögzítés mértéke pedig csökkenjen. Mindez nemcsak a munkafolyamatok gyorsítását tette lehetővé, hanem csökkentette a hibák és pontatlanságok előfordulását is, mely nem csak a vállalkozások, hanem az adóhatóságok számára is nagy előrelépést jelenthet.

A digitális átalakulás azonban nem csak technológiai előrelépést jelent, hanem kulturális és szakmai átalakulást is. A pénzügyi szakembereknek nemcsak a hagyományos könyvelési és adózási ismereteket kell magas szinten birtokolniuk, hanem folyamatosan fejlődniük kell a digitális technológiák világában is. Ez új képességek és készségek elsajátítását teszi szükségessé, miközben az adózási és könyvelési szakma jövője új, még hatékonyabb megoldásokat ígér a digitális eszközök révén.

Jelen szakdolgozat célja, hogy átfogó képet adjon a digitális átalakulás hatásairól a könyvelés és az adózás terén, bemutatva azokat a legfőbb trendeket, technológiai újításokat és eszközöket, amelyek jelentősen megváltoztatják a pénzügyi, illetve adózási folyamatok működését. Emellett kitér a jövő kihívásaira és lehetőségeire is, amelyek a pénzügyi szakemberek és vállalkozások számára kulcsfontosságúak lesznek a versenyképesség fenntartásához a folyamatosan digitalizálódó világban.

1.1 A digitalizáció térnyerése és hatása különböző iparágakban.

A 21. századot joggal nevezhetjük a digitalizáció századának. Az információs és kommunikációs technológiák exponenciális fejlődése forradalmasítja a gazdaságot és a társadalmat. Ez a trend nem csupán az IT szektorban jelentős, hanem a modern világunk alapvető jellemzője, amely átfogóan alakítja át a különböző iparágakat és így a munkaerőpiacot és a fogyasztói szokásokat is.

A digitalizáció vizsgálatakor érdemes különös hangsúlyt fektetni arra, hogyan alkalmazkodnak a vállalatok, illetve az állam az új környezethez, milyen kihívásokkal szembesülnek és milyen lehetőségeket kínál számukra a technológia fejlődése.

Egy vállalat életében számos olyan terület van, amelyet gyökeresen átalakíthat a digitalizáció a gyártástól a logisztikán át az értékesítésig és a marketingig. A munkaerőpiac átalakul új szakmák jelennek meg és új kompetenciák válnak szükségessé, illetve felmerülhetnek adatvédelmi kihívások is.

1.1.1 Európai uniós digitalizációs tervek

Az Európai Bizottság összefogó programot dolgozott ki, amelynek célja egy emberközpontú és fenntartható digitális jövő megteremtése. A program időtartama a 2020 és 2030 közötti évtized, amelyben célzott uniós programokon keresztül szeretnék az tagországok gazdaságát megerősíteni a digitalizáció serkentése által. Ennek 4 alappilléreként a digitális kompetenciákat a vállalkozások digitális transzformációját, a digitális infrastruktúrák fejlesztését, illetve a közszolgáltatások digitalizációját jelölték ki. A célok közé tartozik a lakosság digitális alapkészségeinek javítása, amelyre 80%-os célszámot tűztek ki, illetve számos új IKT-szakember képzése a nemek arányának javításával.

Ami a vállalkozásokat illeti, a program célja, hogy az uniós cégek 75%-a vegyen igénybe valamilyen formában felhőalapú szolgáltatásokat, mesterséges intelligenciát. Fontos célkitűzés még, hogy a kkv-k több, mint 90%-a elérje legalább az alap digitális intenzitási szintet. Ezek mellett szeretnék biztosítani legalább a gigabites internet hozzáférést az Európai Unió minden polgárának, illetve, hogy a közszolgáltatások 100%-ban elérhetőek lehessenek az online térben, elérhetővé téve az egészségügyi adatokat és a digitális személyazonosságot az állampolgárok számára.

A Digitális évtized 2030 szakmai program alapját éves együttműködési ciklusok és több országra kiterjedő programok alkotják. A cél egy összekapcsolt, átjárható, egységes és

biztonságos digitális piac kiépítése, miközben szem előtt tartják az emberközpontúságot és az EU lapvető értékeinek és jogainak a tiszteletét sem. A Bizottság által kidolgozott megvalósítási pályák alapján tudják majd ellenőrizni a program előrehaladását és meghatározni az esetleges elmaradásokat és azok okait. A program sikere érdekében a célértékek 2026-ban kerülnek felülvizsgálatra. A program sikereinek méréséhez hozzájárul az Európai Unió által kidolgozott DESI index.¹

1.1.2 DESI index

2014 óta az Európai Bizottság a Digital Economy and Society Index vagyis Digitális Gazdaság és Társadalmi Index segítségével (röviden DESI) mérte a tagországok fejlettségi szintjét és előrehaladását. Az indexet beépítették a Digitális évtized 2030 szakpolitikai programba, melynek célja az EU-n belüli digitális fejlődés megfigyelése és elősegítése. Ezek a mutatók az egyes ország előremenetelét hivatottak összehasonlíthatóvá tenni, és számos területet figyelembe vesznek. Ilyen például a digitális készségek, vagyis, hogy az adott országban elő emberek készségeinek a szintje, illetve a digitális oktatás és képzés elérhetősége. Méri továbbá az internet és szélessávú hálózatok elterjedtségét és a mobilinternet hozzáférést. Fontos összetevő még a digitális technológiák vállalatokba való integrálásának szintje, a vállalkozások által használt technológiák aránya, fejlettsége. Végül pedig a digitális közszolgáltatások elérhetősége és minősége, illetve az e-kereskedelem fejlettsége magánszemélyek és vállalatok számára.

A DESI index segítségével az Európai Uniónak lehetősége nyílik nyomon követni az átalakulás ütemét, illetve feltérképezni a lemaradó területeket és támogatni a digitális átállást.

Mivel a DESI segítségével végzett mérések nyilvánosak és az Európai Bizottság hozzáférhetővé teszi a jelentéseket, így az adott tagországok maguk is levonhatják a következtetéseiket, azonosíthatják az erősségeiket és gyengeségeiket. A többi tagország eredményeivel is összehasonlíthatjuk így hazánk teljesítményét.

Magyarország az Európai Unió tagországok átlagához képest kissé alacsonyabb teljesítményt mutatott az elmúlt években. Bár hazánk az infrastruktúra fejlesztésében elért jelentős eredményeket a digitális készségek fejlesztése és a vállalatok digitalizációja terén még van bővítésre szükség.

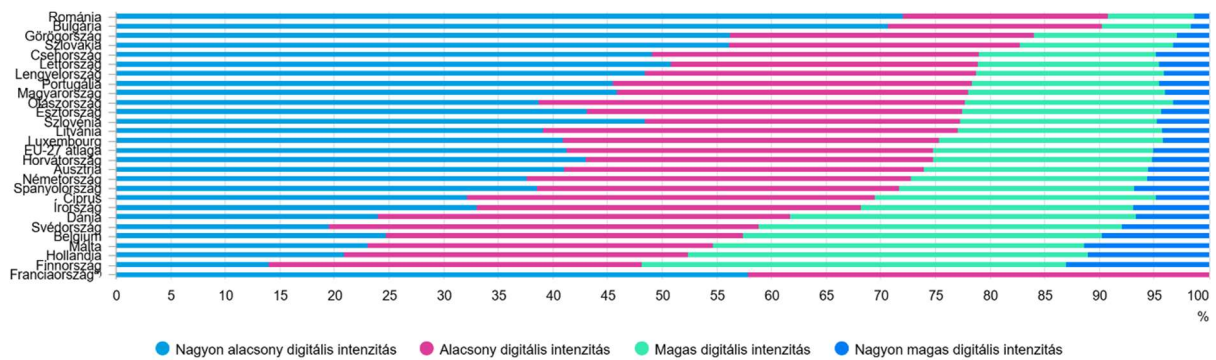
¹ (Európai Bizottság, 2020)

Tipikus erősségeink közé tartozik az infrastruktúránk fejlettsége, jól eredményeket mutatunk a vezetékes és mobil szélessávú internet elérhetőségének terén. Az utóbbi éveken jelentős fejlesztések történtek a nagysebességű internethálózatok kiépítésében. Az e-közigazgatási szolgáltatások minősége szintén folyamatosan fejlődik, ezt bővebben a 2.1-es fejezet fogja tárgyalni.

Ezek ellenére azonban a lakosság és a vállalatok digitális készségei még fejlesztésre szorulnak. Ezen kívül a vállalatok, különösen a kis- és középvállalkozások, digitalizációs szintje elmarad az EU átlagtól.²

A digitális intenzitás szintje az Európai Unióban, 2023*

(az összes vállalkozáson belüli arány)

* A legalább 10 főt foglalkoztató vállalkozások körében, a pénzügyi szervezetek nélkül.
a) A magas és a nagyon magas digitális intenzitásra nincs adat.
Forrás: Eurostat.

1. ábra Digitális intenzitás színtje az Európai Unióban, KSH Helyzetkép 2023

1.1.3 Központi Statisztikai Hivatal adatainak bemutatása

A Központi Statisztikai Hivatal évente publikált Helyzetkép című kiadványából is hasonló információkat találhatunk. Ebben a KSH Magyarország adott évi gazdasági, társadalmi és környezeti folyamatait mutatja be, illetve a makrogazdasági helyzetet, különböző iparágak teljesítményét, interaktív ábrák mellett szöveges elemzések formájában. A kiadvány témakörei között megtalálhatóak különböző gazdasági iparágak, a társadalom és az életszínvonalhoz kapcsolódó kérdések. Külön szekciót kap a kiadványban a digitális gazdaság témája is.

A kiadvány szerint hazánkban az elmúlt években stagnált a vállalkozások digitális integrációjának növekedése, nem emelkedett a körükben az infokommunikációs eszközök használatának aránya sem, bár léteznek olyan ágazatok, amelyek a digitalizáció terén igen

² (Európai Bizottság, 2022)

magas szinten állnak. Elmondható, hogy a hazai vállalkozások szinte mindegyike rendelkezik internetkapcsolattal (96%). Az elektronikus kereskedelem aránya 23% volt a vizsgált időszakban, amely a 18%-os uniós átlag feletti teljesítmény. A vállalkozások alkalmazottai körében azok aránya, akik munkájuk során számítógépet, illetve internetet használnak elmaradt az uniós átlagtól (61%), hazánkban ez az arány 59%.

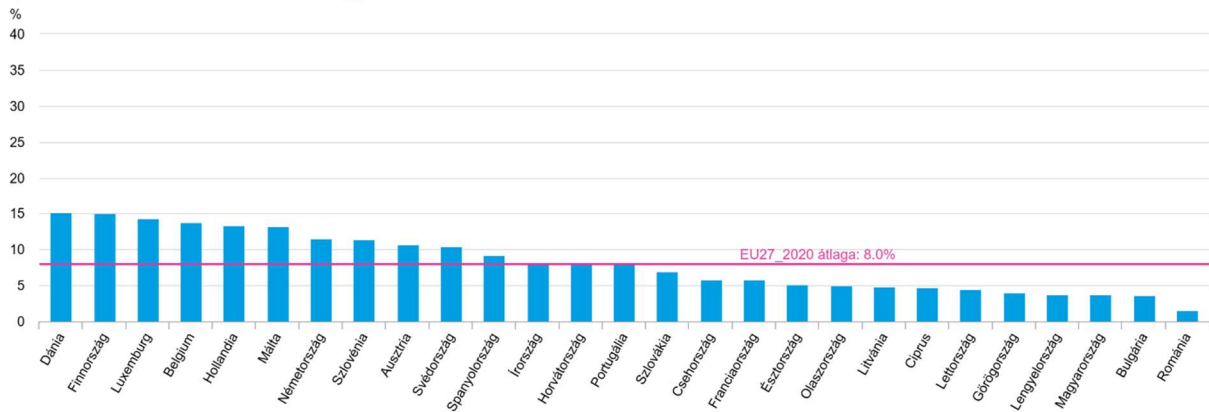
A Helyzetkép ezek mellett felmérte a magyar vállalkozások közösségi média jelenlétét is, az adataik szerint minden 2. cég használt ilyen felületet üzleti célra. Ezek között a célok között a legjellemzőbbek a termékek reklámozása, illetve az imázsuk javítása. Ami az online kereskedelmet illeti, a honlappal rendelkező vállalkozások csupán 30%-a teszi lehetővé a termékei, illetve szolgáltatásai online megrendelését, ugyanakkor több, mint 86% azok aránya, akik elérhetővé tesznek valamilyen információt ezekről a honlapjukon. Az elektronikus úton történő értékesítésben elér járó vállalkozások jellemzően vendéglátással, számítógép vagy egyéb kommunikáció eszközök javításával, illetve kereskedelemmel foglalkoztak.

A mesterséges intelligencia elterjedése a vállalkozások körében egy fontos mutató lehet egy ország digitális fejlettségének mérésekor. Ez a fajta technológia jelenleg még nem jellemző, az unióban a legmagasabb arányt Dánia produkálta (15,2%). Hazánkban ez az arány (4%) jelentősen az tagországok átlaga (8%) alatt van. A kiadvány tárgyalja a mesterséges intelligencián alapuló technológiák bevezetésének gátló tényezőit is. Ezek például a szakértelem hiánya, a magas várható költségek, illetve a meglévő eszközökkel való kompatibilitás hiánya. Hátráltatja még az új technológia elterjedését a jogi háttér ismeretének hiánya, az adatvédelmi kérdések és etikai megfontolások is.³

³ (Központi Statisztikai Hivatal, 2023)

A mesterséges intelligencián alapuló technológia használata az EU országokban, 2023*

(az összes vállalkozáson belüli arány)

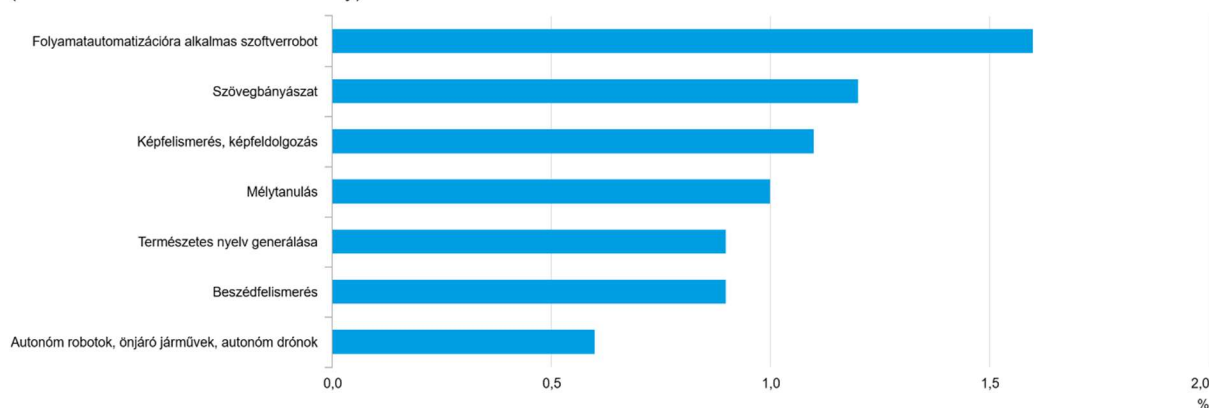
* A legalább 10 főt foglalkoztató vállalkozások körében, a pénzügyi szervezetek nélkül. Forrás: Eurostat.

2. ábra Mesterséges intelligencia használata az EU országokban, KSH Helyzetkép 2023

A mesterséges intelligencián alapuló technológia használata a hazai vállalkozások körében, 2023*

(az összes vállalkozáson belüli arány)

* A legalább 10 főt foglalkoztató vállalkozások körében, a pénzügyi szervezetek nélkül.

3. ábra Mesterséges intelligencia használatának elterjedése iparág szerint, KSH Helyzetkép 2023

1.2 A digitális átalakulás szerepe a számvitelben és könyvelésben.

A digitalizáció a könyvelés területén is rendkívüli változásokat fog eredményezni. A technológiákat bővebben a 3., míg a szakmabeliekre várakozó kihívásokat a 4. fejezet taglalja bővebben.

Az előnyök között említhetjük a gyorsabb és hatékonyabb munkavégzést, hiszen a digitális eszközök lehetővé teszik az ismétlődő és monoton feladatok automatizálását, ami jelentős időmegtakarítást eredményez. Az így megspórolt időt a könyvelők fordíthatjuk más, komplexebb tanácsadói jellegű feladatokra, mint például az adótervezés, a pénzügyi elemzés

vagy a stratégiai tanácsadás. A könyvelőprogramok fejlődésével a számlakészítés, az adatrögzítés, a bevallások készítése és benyújtása sokkal gyorsabbá és egyszerűbbé vált. Ezenkívül a manuális adatrögzítéshez képest az új módszerek kevesebb hibalehetőséggel járnak, kiküszöbölhetőek az emberi tévedési lehetőségek.

További előny a jobb kontroll és az átláthatóság, hiszen a digitalizáció lehetővé teszi a valós idejű adatokhoz való hozzáférést, ami jobb rálátást jelent a vállalkozások pénzügyeire. A felhőalapú rendszereknek köszönhetően a könyvelők és a vállalatok vezetői is egyaránt hozzáférhetnek a legfrissebb információkhoz.

Nem elhanyagolható a digitális eszközök által megkönnyített kommunikáció az ügyfelekkel, melyek lehetővé teszik a gyors és hatékony információáramlást. A költségek is csökkenthetőek, hiszen az elektronikus dokumentumok és a papírtmentes irodák csökkenthetik a nyomtatási, postázási és tárolási költségeket. Általánosan igaz, így a könyvelői szakma sem kivétel, hogy a digitalizáció által a munkavégzés rugalmasabbá válhat például a távmunka útján. Az előbb már említett felhő alapú rendszerek által a könyvelő bárhol dolgozhat így a munkaidő beosztásuk is rugalmasabbá válhat.

Az előnyök mellett azonban nem szabad megfeledkezni az újfajta kihívásokról sem, amik a könyvelőszakma előtt állnak. A technológia rohamos fejlődésével a könyvelőknek folyamatosan képezniük kell magukat, hogy lépést tudjanak tartani az újításokkal. Ez magában foglalja az új szoftverek kiismerését és elsajátítását, az adózási és számviteli szabályok változásainak nyomonkövetése mellett, amely a szakmának már egyébként is egy kihívása volt. A mesterséges intelligencia térnyerésével felmerülhet a kérdés vajon a gépek átvehetik-e a könyvelők munkáját. A válaszok erre a kérdésre megosztottak, de egyelőre még elmondható, hogy míg az új technológiák képesek automatizálni a monoton, ismétlődő feladatokat, még mindig nagy szükség van a szakértőkre, hogy ezeknek a programoknak a munkáját ellenőrizzék.

A könyvelés digitalizációját hátráltató egyik tényező, amelyet hazánkban mindenképpen érdemes megemlíteni, az a vállalkozások körében csak kis mértékben elterjedt e-számlák használata. De mit is értünk e-számla alatt?

Az Áfa tv. alapján elektronikus számla, minden olyan (törvényben előírt adatokat tartalmazó) számla, amelyet elektronikus formában állítottak ki és fogadtak is be. Elektronikus számlának minősül az olyan, eredetileg papír alapon előállított számla is, amelyet később elektronikus úton juttattak el a számla befogadójának. Hasonlóan a papíralapú számlákhoz, az elektronikus számláknak is meg kell felelniük annak az elvárásnak, hogy a kibocsátás napjától a megőrzési

időszak végéig megőrizték a számla eredetének hitelességét, az adattartalom sértetlenségét, illetve az olvashatóságot.⁴

Az elektronikus számlák számos előnyt nyújtanak, mind a vállalkozások, mind az adóhatóságok számára. Jelentősen gyorsíthatják és egyszerűsíthetik a számlázási folyamatokat, hiszen a számlák automatikusan továbbíthatóak és rögzíthetők a vállalatok és az adóhatóság rendszereiben. Ez az automatikus adatfeldolgozás csökkenti a hibák lehetőségét és gyorsabb feldolgozást biztosít, így hatékonyabbá válik az adminisztráció és a pénzügyi nyomon követés. Továbbá az elektronikus számlázás hozzájárul a költségcsökkentéshez is, hiszen nincsen szükség papírra, nyomtatásra, postai kézbesítésre, ami fenntarthatóbbá és környezetkímélőbbé is teszi a folyamatot. Emellett biztonságosabb tárolást kínál, mivel a számlák elektronikus adatbázisokban hosszú távon elérhetőek és könnyen visszakereshetők, csökkentve az adatvesztés kockázatát.⁵

Az előbb említett előnyök ellenére hazánkban az elektronikus számla elterjedése elmarad az Európai Unió átlaghoz képest. A számvitel szempontjából érdekes adat a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett felmérésben található információk a valódi e-számlák és a virtuális számlák arányával kapcsolatban. Ezek között lényegi különbség, hogy míg a valódi e-számlák alkalmasak automatikus feldolgozásra, a virtuális számlákra ez nem igaz. Hazánkban a vállalkozások alig több mint egy negyede bocsátott ki valódi e-számlát, ami az Európai Unió átlagától elmarad (39%). Ez igaz a virtuális számlák körében is, a magyar vállalkozások 61%-a bocsátott ki ilyen számlát, míg az uniós átlag 73%. Hazánkban a legelterjedtebb módszer a papír alapú számlák használata, a vállalkozások több mint háromnegyede (77%) használja ezt a módszert, amely meghaladja az uniós átlagot (70%). A valódi e-számlákat kibocsátó vállalkozások aránya hazánkban az információ és kommunikáció területén tevékenykedő vállalkozások körében a legnagyobb, de köztük is csak kevesebb, mint 40% él ezzel a lehetőséggel.⁶

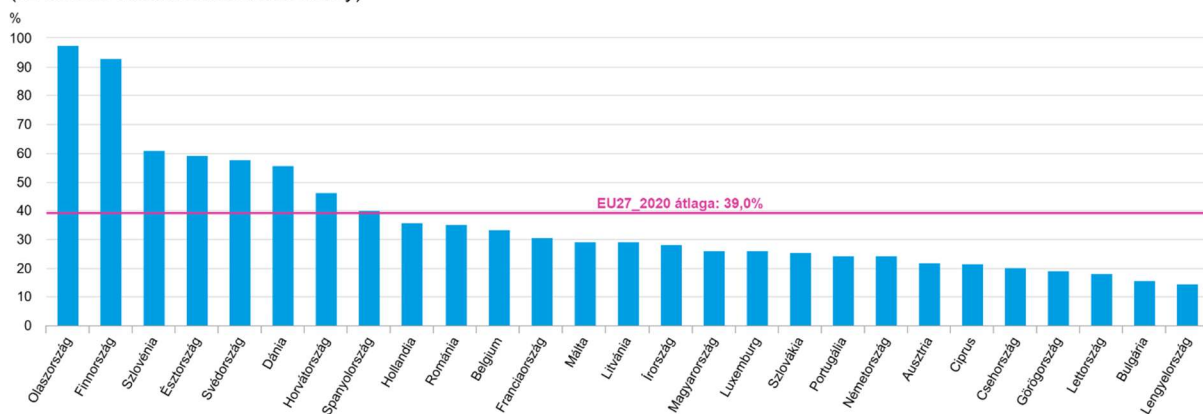
⁴ (Nemzeti Adó- és Vámhivatal, 2020)

⁵ (Billingo Blog, 2022)

⁶ (Központi Statisztikai Hivatal, 2023)

Az elektronikus és a papíralapú számlázás az EU országokban, 2022*

(az összes vállalkozáson belüli arány)

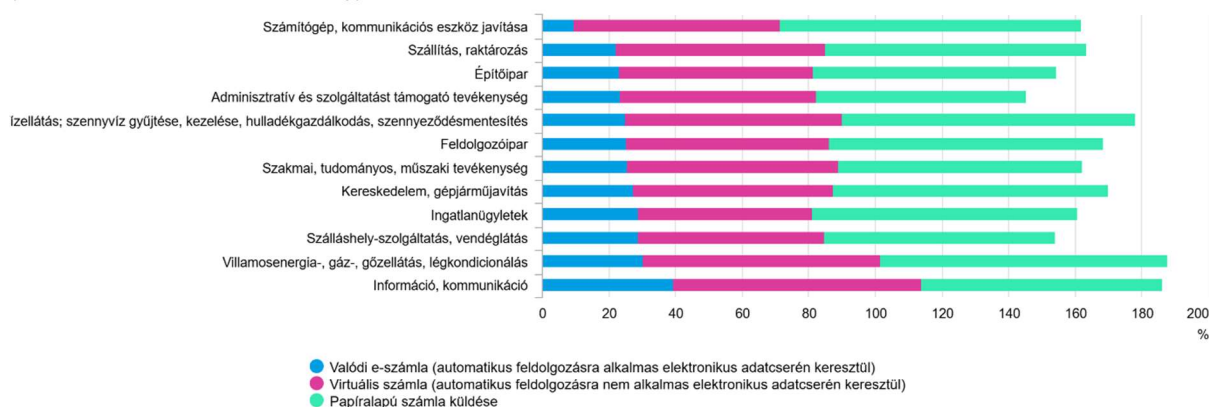
* A legalább 10 főt foglalkoztató vállalkozások körében, a pénzügyi szervezetek nélkül. Az adatok a 2023. évi felmérésből származnak, de 2022-re vonatkoznak. Forrás: Eurostat.

4. ábra Elektronikus és papíralapú számlázás az EU országokban, KSH Helyzetkép 2023

Elektronikus és papíralapú számlázás, 2022*

(az összes vállalkozáson belüli arány)

* A legalább 10 főt foglalkoztató vállalkozások körében, a pénzügyi szervezetek nélkül. Az adatok a 2023. évi felmérésből származnak, de 2022-re vonatkoznak. Forrás: Eurostat.

5. ábra Elektronikus és papíralapú számlázás aránya iparág szerint, KSH Helyzetkép 2023

1.3 A könyvelőirodák szerepe és jelentősége a vállalati adatkezelésben és adózási folyamatokban

A könyvelők kulcsfontosságú szerepet töltenek a vállalatok életében, elengedetlenek annak sikeréhez. A feladataik túlmutatnak a számviteli teendőkön. A könyvelők szakértelme nélkülözhetetlen a vállalkozások zökkenőmentes működéséhez és a pénzügyi stabilitás fenntartásához.

A számviteli feladatok mellett a könyvelők biztosítják, hogy a vállalkozások megfeleljenek a folyamatosan változó adózási és számviteli előírásoknak. Ez különösen fontos a kis- és

középvállalkozások esetében, hiszen ezen cégek esetében nincs lehetőség saját pénzügyi osztály fenntartására. A könyvelőirodák ezen kívül segítenek a vállalkozásoknak optimalizálni az adózásukat, ehhez azonban az aktuális adózási jogszabályok részletes és precíz ismerete szükséges. Ezzel a vállalkozók költséges hibákat kerülhetnek el, így a szakember hiánya hosszú távon jelentős anyagi veszteséghez vezethet.

1.3.1 Adatgyűjtési és rendszerezési folyamatok

A könyvelőirodák munkafolyamatait egy havonta ismétlődő ciklusban lehet legjobban összefoglalni, ismertetni. Ezek az ismétlődő feladatok a bérszámfejtés, illetve az ehhez kapcsoló járulékbemutatók elkészítése, melyeket minden hónap elején el kell végezni minden olyan ügyfél esetén, akinek a tárgyhónapban alkalmazottakat foglalkoztatott. Ezzel kapcsolatos feladatok még az egyszerűsített foglalkoztatással, illetve munkaviszonyban foglalkoztatottak bejelentése, kijelentése. Bizonyos ügyfelek esetében a munkaszerződések készítése és a munkabér támogatások elszámolása is a könyvelőirodákra hárul. A feladatok másik nagy csoportja a számlák feldolgozása, könyvelése, rendszerezése és ezek után az általános forgalmi adóbevallások elkészítése.⁷

A feladatok megkezdése előtt azonban minden esetben szükség van egy adatgyűjtési fázisra, hiszen ez teremti meg az alapot a későbbi adózási és számviteli tevékenységek számára. A folyamat során begyűjtésre kerülnek a különböző pénzügyi tranzakciók, számlák, szerződések, illetve egyéb vállalati működéssel kapcsolatos dokumentumok. Ez a folyamat nem csak a feladatok jellegétől és az ügyfelek igényeitől függ, hanem az adott munkahely digitális fejlettsége is nagyban befolyásolja. Az információk átadása történhet ugyanis hagyományos papíralapú formában, de a digitalizáció előretörésével egyre gyakoribb a különböző platformok használatával történő elektronikus adatküldés és -fogadás is. Az információk rendszerezése és strukturált tárolását szintén megkönnyíthetik a digitális eszközök.

1.3.2. Adózási folyamatok elősegítése

A könyvelőirodák kulcsszerepet játszanak az adózási kötelezettségek teljesítésében, hiszen ők biztosítják, hogy az ügyfelek megfeleljenek a hatályos adójogszabályoknak és időben teljesítsék az adózási kötelezettségeiket. Ez a tevékenység számos feladatot foglal magában, az adóbevallások elkészítésétől kezdve az adóoptimalizálási tanácsadásig. Az adóbevallások

⁷ (Kopácsi, 2022)

esetében mindig figyelni kell az aktuális határidők betartására, a bevallások pontos elkészítésére, illetve tájékoztatni kell az ügyfeleket a fizetendő adók összegéről, illetve határidőkről. Ebben a fázisban is elengedhetetlen az ügyfelekkel való hatékony kommunikáció.

A bevallások elkészítése a digitalizáció fejlődésével nagyban automatizálhatóvá váltak, a bérszámfejtéshez használt szoftverek például képesek a havi járulékbevallások elkészítésére, de olykor szükség lehet ezek ellenőrzésére, kiegészítésére.

Az adózás szigorú szabályozási környezetben zajlik, ezért elengedhetetlen, hogy a könyvelőirodák naprakészen ismerjék a hatályos törvényeket és rendeleteket. Ennek érdekében gyakran támaszkodhatnak digitális jogi adatbázisokra, amelyek megkönnyítik a jogszabályok közötti eligazodást. Napjainkban a jogszabályok potenciális gyors változása miatt különösen fontos lehet ezeknek az adatbázisoknak a szerepe.

Az adóoptimalizálás alatt a könyvelőirodák azon feladatát kell érteni, amikor elősegítik, hogy az ügyfelek (természetesen törvényes kereteken belül) minimalizálják az adóterheiket. Ez magában foglalja a különböző kedvezmények, mentességek és adóalap-csökkentési lehetőségek kihasználását, valamint a különféle adónemek közötti optimális egyensúly megtalálását. Ezen kívül a könyvelőirodák gyakran képviselik az ügyfeleiket az adóhatóság előtti eljárásokban, például adóellenőrzések esetében.

2. A digitalizáció és az adóhatóság kapcsolata:

A digitalizáció és az adóhatóság kapcsolatának a vizsgálata kifejezetten indokolt, hiszen az elmúlt évtizedben bevezetett újítások bebizonyították: az adózás terén is lényeges előrelépést jelenthetnek ezek az újítások.

Egy állam adórendszerének hatékonysága kulcsfontosságú kérdés. Ez több tényezőtől is függ, az adók mértéke mellett azok szerkezete is befolyásolja a bevételeket. Az adóelmélet szerint a vállalati nyereségeket terhelő adók bírnak a legnagyobb gazdaságtorzító hatással, ezeket követik a munkajövedelmeket, a fogyasztási, a vagyoni, illetve a káros externáliákat érintő adók. Ezek ugyanis befolyással lehetnek a gazdasági döntésekre és így akár negatívan érinthetik a növekedést. Így a gazdaságpolitikai célok és az adminisztrációs terhek mellett az adóelvonás nagyságára és az adórendszer szerkezeti hatékonyságára is fokozott figyelmet kell fordítani, az adórendszer megfelelő kialakítása során.

A Pénzügyminisztérium által 2021-ben publikált „Magyar adórendszer versenyképességének visszaállítása” című kiadvány öt fő területre fókuszál, melyek közül az egyik az adóbeszedés

hatékonyságának javítása. Ennek fő eszközeként a digitalizációt nevezik meg. A gazdaság „fehéredésével” együtt lehetőség nyílik az adminisztrációs költségek csökkentésére is. Ez utóbbi a gazdaság szereplőinek közös érdeke (hiszen a vállalatoknak többletköltséget jelent, illetve az államháztartás számára sem jelent bevételt), a kivitelezése azonban több szempontból is nehézséget jelent. Ehhez ugyanis számos állami szerv összehangolására lenne szükség, hiszen az adózók gyakran hasonló, csak kisebb mértékben eltérő tartalmú információt szolgáltatnak ezek felé.

A távolabbi célok között lehetőség adódhat akár a mesterséges intelligencia alkalmazására is az adóztatás terén. Ez a technológia többek között segíthet akár a különböző bevételek előkészítésében, ami leegyszerűsítheti az adózók munkáját. Hasonlóan a személyi jövedelemadó bevételekhez, a rendelkezésre álló adatok alapján más bevételeket is előkészíthetnének az adóhatóságok, az adózóknak pedig csak ellenőrizniük kellene azokat és szükség esetén módosítani. A mesterséges intelligencia ezen kívül javíthatja az adóellenőrzések hatékonyságát is. Az összetett algoritmusok segítségével a hatóságok hatékonyabban tudnák azonosítani az adócsalókat és célzottabb ellenőrzéseket tudnának végrehajtani. Ezáltal csökkenthető lenne az adóelkerülés mértéke és növelhető az adóbevételek mértéke.

2.1 Az adóhatóság digitális platformjainak fejlesztése.

A magyar adóhatóság az elmúlt évtizedben számos változáson ment keresztül a digitalizáció jegyében.

Az azóta részben megvalósulni látszó célokat a Nemzeti Adó- és Vámhivatal a „NAV 2.0 A Megújulás Stratégiai Programjában” fogalmazták meg. A program célja a NAV átfogó megújítása, modernizálása és hatékonyságának növelése, amely európai szinten is kiemelkedő a feladati ellátásában. Az ügyfélközpontú, szolgáltatói tevékenységet is hivatott a program megteremteni, amolyan segítő partnerként tekinteni az adózókra, megteremteni számukra egy környezetet, ahol a javított ügyfélkommunikáció mellett, egyszerűbbé tehetőek az adózási folyamatok. Természetesen a célkitűzések közé tartozott az adócsalás visszaszorítása is, illetve egy korszerű szervezet létrehozása, annak modernizálása, annak információs rendszereinek fejlesztése, humán erőforrás-gazdálkodás korszerűsítése. Ezekkel a fejlesztésekkel, a remények szerint ösztönöznék az önkéntes jogkövetést, azaz az adózók önkéntes együtt működését az adózási kötelezettségek során.

Ezen kívül nem elhanyagolható még a program célkitűzései közül, hogy szükséges új arculat kialakítása is, a társadalmi elfogadottság és az adótudatosság növelése érdekében. Ezzel

csökkenthető az úgy nevezett „rejtett gazdaság”, előre mozdítható az önkéntes jogkövetés. Az adóhatóság szeretne magáról egy új képet kialakítani az adózók szemében, tudatosítani bennük, hogy olyan rendszert működtetnek, amelynek keretében igazságos és méltányos eljárásokat folytatnak le. Ennek az egyik eszköze a meglévő adatvagyon felhasználása a célzottabb ellenőrzések lehetővé tételére.

2.1.1 A digitalizáció legfőbb lépései az elmúlt évtizedben

Már a NAV 2.0 program előtt is megfigyelhetőek voltak az adóhatóság digitális törekvései, ezek közül az első legmeghatározóbb lépésének az online pénztárgépes adatszolgáltatást tekinthetjük. Ez az újítás 2013-ban került bevezetésre és a kiskereskedelmi egységek tevékenységéről hivatott realisabb képet adni. Az online pénztárgépek bevezetése először 2012-ben lett bejelentve és végül 2014. augusztus 31-re vált kötelezővé, ekkor még nagyrészt csak a kiskereskedelem és a vendéglátóiparhoz köthető vállalkozások számára. Később 2017-től a kört kiterjesztették többek között a taxis személyszállítás, a gépjárműalkatrész-kiskereskedelmi, javítási ágazatokra is.

A 2015-ös év újításaként bevezetésre került az EKÁER (Elektronikus Közúti Áruforgalom Ellenőrzési Rendszer), amelynek célja, hogy nyomon kövesse és ellenőrizze a közúton szállított áruk mozgását Magyarországon és ezáltal csökkentse az adócsalásokat, különösen az ÁFA csalásokat. Az EKÁER-ben érintett áruszállítások esetében a fuvarozónak vagy a fuvaroztató vállalkozásnak az áru megérkezése előtt be kell jelenteni az adott fuvarral kapcsolatos adatokat a rendszerbe. Ez magában foglalja az árut szállító jármű rendszámát, az áru fajtáját, mennyiségét, a feladó és a címzett adatait, illetve a fuvar egyéb lényeges részleteit.

Az e-szja rendszer bevezetése volt a felsorolt eredmények közül a legtöbb állampolgárt aktívan érintő változás. A személyi jövedelemadó bevallások egyszerűsítése céljából létrejött platformot fokozatosan vezették be, először 2017-ben, magánszemélyeknek lett elérhető. 2018 óta pedig a mezőgazdasági őstermelők és az áfa fizetésre kötelezettek, majd 2019 óta minden magánszemélynek elérhető lett a szolgáltatás, ideértve az egyéni vállalkozókat is.

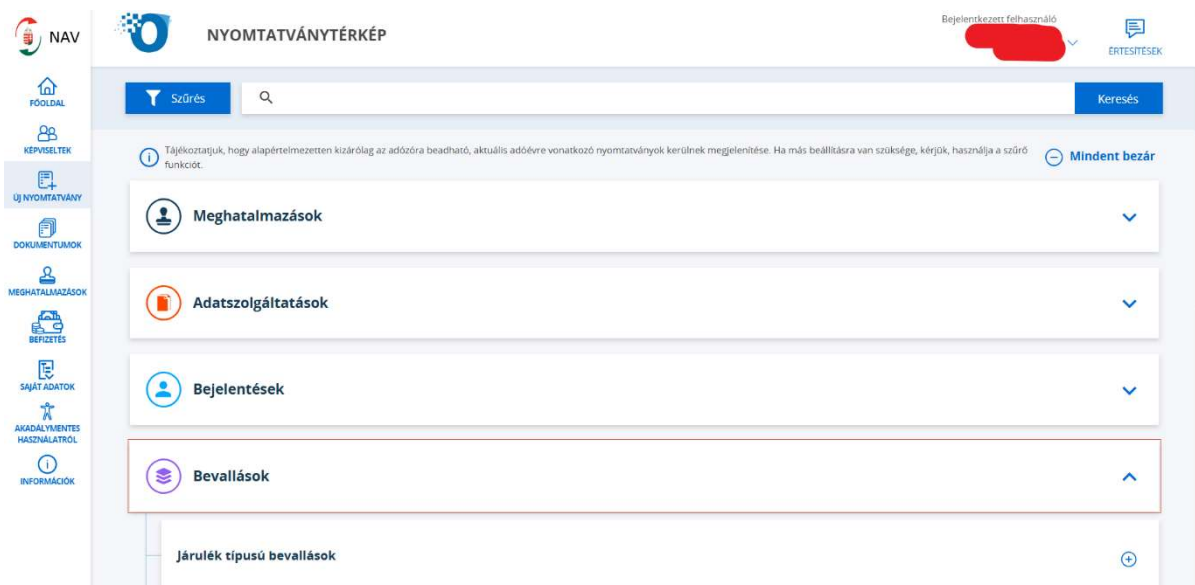

6. ábra Előre elkészített szja bevallás és 1+1%-os nyilatkozat - NAV eSZJA

Az elektronikus ügyintézés szerves, elengedhetetlen részévé vált az 2016-ban bevezetett ügyfélkapu. A magánszemélyek ezen a felületen keresztül tudják ellenőrizni és jóváhagyni, illetve szükség esetén módosítani a bevallástervezetüket, illetve a kapcsolódó cégkapu segítségével küldhetik be a vállalkozók a bevallásaikat. Ezek a szolgáltatások lehetővé teszik a kétirányú zárt kommunikációt az adózók és az adóhatóság között.

A 2019-ben megjelent Online Nyomtatványkitöltő Alkalmazás (röviden ONYA), a biztonságos és ugyanakkor egyszerű ügyintézés hivatott biztosítani. Ez az online felület hivatott lecserélni a korábban ÁNYK-ban kitölthető nyomtatványokat, amelyeket ezen a weboldalon keretprogram telepítése nélkül küldhetnek be az ügyfelek. Itt is működik a nyomtatványok beküldése előtti hibaellenőrzés, amely megkönnyíti az ügyintézés, mindkét oldalon. Ezen kívül az esetlegesen felmerülő fizetési kötelezettségek is azonnal teljesíthetők az oldalon, elektronikus úton.⁸

⁸ (Vozár & Bán, 2024)

7. ábra Főbb szolgáltatások és nyomtatványok csoportosítása az ONYA felületen - onya.gov.nav.hu

Ha az átláthatóság növelését célzó, adócsalások visszaszorítására irányuló újításokról beszélünk, elengedhetetlen megemlíteni az online számlaadat szolgáltatást. A rendszer 2018 július 1-jén került Magyarországon bevezetésre és a digitalizáció egyik legfontosabb mérföldköve. Ennek útján a vállalkozások és egyéni vállalkozók valós időben, elektronikus úton jelentik be a számláikat a NAV felé, amivel az adóhatóság jelentős mennyiségű és megfelelő minőségű adatvagyonra tesz szert. Az online adatszolgáltatásnak köszönhetően javult az ellenőrzések pontossága és hatékonysága és a végrehajtási szakterület munkája is. Az adatszolgáltatás gördülékenyebbé tétele érdekében a NAV ingyenesen elérhető számlázó programot (Online Számla) készített a vállalkozások számára, amely mobilapplikáció formájában is elérhető.

Az idei évben, 2024. január 1-én pedig, egy kis késéssel, de bevezetésre került az elektronikus áfa (eÁFA) rendszer is. A korábban említett platformokhoz hasonlóan a cél az adminisztrációs terhek csökkentése és az áfa-bevallások benyújtásának megkönnyítése. A platform használata egyelőre opcionális – alkalmazható továbbra is a nyomtatványi formában történő bevallás is. Ekkor is alkalmazhatóak azonban a felületen található információk adategyeztetésre, hasznosak lehetnek a lekérdezhető kimutatások. Fontos azonban megjegyezni, hogy a jövőben a digitális fejlődés hatására kötelező válhat a platform használata.

2.1.2. Adatvédelmi kérdések

Az eddigiekben említett újításokkal együtt azonban az újabb adatvédelmi veszélyeket is feladata az adóhatóságnak kezelni. Az adózók bizalmas információinak védelme, az illetéktelen hozzáférés megakadályozása, valamint a személyes adatok szabályszerű kezelése alapvető feltételei a hatékony digitális adózási rendszernek. Az adatvédelem magas szintű biztosítása nemcsak jogi kötelezettség, hanem az adózók bizalmának megőrzéséhez is elengedhetetlen. Ezt hivatott biztosítani a 2022 nyarán elindult Ügyfélkapu+ szolgáltatás, amely a Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató (NISZ) Zrt. által működtetett emelt szintű, kétlépcsős azonosítási rendszer. Ez a rendszer kétlépcsős védelmet kínál a Központi Azonosítási Ügynökön (KAÜ) keresztül való belépéskor, így a korábbi Ügyfélkapus belépésekhez képest nem elegendő a felhasználónév és jelszó ismerete. A NISZ Zrt. közleménye szerint a szolgáltatás indulása utáni első 4 hónapban már a húszezret is meghaladta az ennek segítségével történt belépések száma. A cég elmondása szerint a szolgáltatás fokozza az elektronikus azonosítás és az online ügyintézés biztonságát.

A szolgáltatás lényege, hogy a megszokott egyfaktoros, jelszó alapú belepési rendszert egy második biztonsági elemmel egészíti ki, amely a felhasználó személyes mobil eszközéhez kapcsolódik. Így gyakorlatban nemcsak a felhasználónév és a jelszó megadására van szükség, hanem minden belépéskor egy hitelesítő alkalmazás által generált kódot is be kell írni.

A szolgáltatás a jelen tervek szerint 2025. január 16-tól teljesen le fogja váltani a jelenlegi egyfaktoros bejelentkezési rendszert, ami kivezetésre fog kerülni.

← Vissza az előző oldalra

Bejelentkezés

Válasszon azonosítási módot!

DÁP mobilalkalmazás

Ügyfélkapu+

Ügyfélkapu

További azonosítási módok ▾

[Súgó](#)

Igényeljen Ügyfélkapu+-t!

Készüljön fel az Ügyfélkapu megszűnésére, és állítsa be a kétfaktoros azonosítást.

[További információk](#)

Töltse le a Digitális Állampolgár mobilalkalmazást!

Az alkalmazással felhasználónév és jelszó nélkül, QR-kód beolvasásával jelentkezhet be.

[További információk](#)

Letölthető az
App Store-ból

SZEREZD MEG:
Google Play

8. ábra 2024 decemberében elérhető azonosítási lehetőségek - Központi Azonosítási Ügynök

2.1.3. Digitális Állampolgárság Program

2022 decemberében fogadta el a magyar kormány a Digitális Állampolgárság Programot (DÁP). Ennek célja az ügyintézés és a kormányzat különböző szervével való kommunikáció egyszerűsítése, egy felhasználóbarát rendszer megalkotása. A hozzá fűzött remények szerint ez a felület egy helyre gyűjtheti, egységesítheti a különböző állami szervek ügyeit és közérthető felhasználó központú módon fog működni 2026-ra.

A regisztráció a felületre 2024 május 21-én indult, szeptembertől pedig mobilalkalmazás formájában is elérhető.⁹ Ez az alkalmazás QR-kódos azonosítási rendszert alkalmaz. A funkciói között szerepel, hogy alkalmas hivatalos rendőri igazoltatásra és a tervek között szerepel ennek a szolgáltatásnak a kiterjesztésre egyéb szervezetekre is.

2026-ra a tervek szerint a DÁP alkalmazás segítségével digitalizálhatóak lesznek majd az EU-n belüli személyazonosságra alkalmas okmányok is. Az állampolgárok ügyintézését, illetve az alkalmazás fejlesztésének felgyorsítása érdekében kiválasztottak 10 életeseményt a készítőik, amelyeket első körben fognak teljeskörűen digitalizálni, tehát az eseménnyel kapcsolatos összes lehetséges ügyintézés elérhető lesz online formában. Ezek az életesemények például a

⁹ (Digitális Magyarország Ügynökség, 2024)

költözés, nyugdíjba vonulás, vállalkozás indítása vagy a gyermekvállalás, hogy néhányat említsünk.¹⁰

2.1.4. Az új bejelentkezési rendszert ért kritikák

A fent említett újítások tárgyalásakor azonban nem mehetünk el az ezeket ért kritikák mellett sem, ugyanis nem arattak osztatlan sikert. A Minősített Könyvelők Egyesülete, amely Magyarország legnagyobb könyvelői érdekvédelmi szervezete nyílt levelet intézett az IdomSoft illetékesei, illetve döntéshozói felé. A levelükben javaslatokat tesznek a kétfaktoros azonosítás bevezetésével és fejlesztésével kapcsolatban, illetve egy egységes meghatalmazási rendszer kialakításával kapcsolatban. Kifejezik, hogy a rendszer bevezetését szükséges volna tovább halasztani, hogy az használhatóbb és hatékonyabb lehessen. Az egyesület a javaslatok megfogalmazásakor a tagjai szakmai visszajelzéseire támaszkodott. A véleményük szerint a rendszer nem áll készen jelenlegi formájában a bevezetésre, nem életképes a váltás és a gyakorlatban komoly fennakadásokat fog okozni, miközben túl sok adminisztrációs terhet rónak az ügyfelekre, illetve a könyvelőirodákra.

Elsősorban a jelenlegi meghatalmazási rendszer az, ami gátat szabhat az újítások hatékony működésének. Ez jelenleg egy erősen széttagolt, nem egységes rendszer, amelyben a különböző ügyekhez külön-külön meghatalmazások szükségesek. Ezek az ügyek például a cégkapus ügyintézés, NAV-os ügyintézés vagy az önkormányzati ügyintézés, de ezeken kívül még más meghatalmazások szükségesek az E-Papír, a KSH és a NÉBIH felületeire - csak, hogy néhányat említsünk. Ezen kívül a jelenlegi rendszer magánszemélyekre van optimalizálva, pedig az általában a könyvelési szolgáltatásokra vonatkozó szerződések két vállalkozás közötti viszonyt rögzítenek. A szerződésekben meghatározott könyvelési feladatok ellátásért a könyvelőiroda, mint jogi személy felel. A meghatalmazási rendszerben jelenleg a meghatalmazott egy természetes személy, általában az iroda vezetője, de ez nem a valóságot, a két vállalkozás között létrejött szerződést tükrözi.

Ez problémás helyzetet teremthet jogi szempontból, hiszen így a felelősség átkerülhet egy konkrét alkalmazottra, pedig a szerződés szerint az iroda felelős a szolgáltatások megfelelő színvonalú ellátásáért. Továbbá érdemes gondolni a munkaerőváltásra is – ha egy könyvelőiroda munkavállalói az ügyfelek meghatalmazottjai, akkor az esetleges felmondások esetén a meghatalmazást folyamatosan módosítani kell. A hibalehetőségek mellett ezzel nőnek

¹⁰ (Portfolio, 2024)

az adminisztrációs terhek is. Ezen kívül ez a gyakorlat adatbiztonság szempontjából is aggodalomra ad okot, hiszen a jelenleg tervezett rendszerben a leggyakrabban használt második faktor az azonosításkor egy okostelefon. Így könnyen előfordulhat, hogy a természetes személyek a magánéleti eszközeiket használják, amely adatvédelmi kérdéseket vet fel.

Külön problémát képez az egyéni vállalkozások kérdésköre, hiszen az ő esetükben számos ügyben nem is adható meghatalmazás, ilyen például az egyéni vállalkozás indítása, változások bejelentése, tevékenység szüneteltetése vagy újraindítása. Ezeket csakis kizárólag a vállalkozók saját ügyfélkapus bejelentkezése útján lehet elintézni a Webes Ügysegéd rendszerében, amely jelenlegi formájában sajnos még nem eléggé közérthető és felhasználóbarát, hogy könyvelő segítsége nélkül gond nélkül el lehessen rajta igazodni.

A meghatalmazási rendszer egyszerűsítése könyvelőirodák feladatainak gördülékenyebb folyását biztosítaná, mivel így egy hatékonyabb könnyebben használható rendszer jönne létre, amely csökkentené az adminisztrációs terheket, a vállalkozások számára is. Felhívják továbbá a figyelmet a magyar kkv-k körében jelentős digitális „írástudatlanságra” is, amely jelentős akadályt jelent a digitális ügyintézésben. Az elektronikus adminisztrációval kapcsolatos feladatok így gyakran a könyvelőirodákra hárulnak.

A kétfaktoros azonosítás gyakorlatba való beültetése is nehézséget jelenthet, olyan könyvelőirodák számára, ahol több dolgozó munkájához csak egy eszköz áll rendelkezésre, amin az azonosítás megvalósítható, például egy darab mobiltelefon. Ebben az esetben az ügyintézés lelassulhat, illetve a home office és a távoli munkavégzés lehetőségét is kizárhatja.

11

A KSH adatai szerint nő azon magánszemélyek száma, akik igénybe veszik az e-közigazgatási portálokat. Ügyintézési céllal a 16-74 éves lakosság 76%-a kereste fel valamilyen elektronikus úton a közintézményeket, közhivatalok ügyintézési céllal. Az arány régióként erősen változó számokat mutat, Budapesten és környékén a legmagasabbak ezek a számok. A korábban említett Európai Unió Digitális Évtized program egyik célkitűzése a digitális személyazonosság és elektronikus azonosítás lehetőségének elérhetővé tétele az uniós tagországok állampolgárai számára. Magyarországon az ilyen szolgáltatásokat igénybe vevő személyek aránya elmarad az uniós átlagtól, a magánszemélyek körében ez 34% - az uniós 45%-kal szemben. Ez részben annak is köszönhető, hogy a 2023-ban elektronikus ügyintézés

¹¹ (Minősített Könyvelők Egyesülete, 2024)

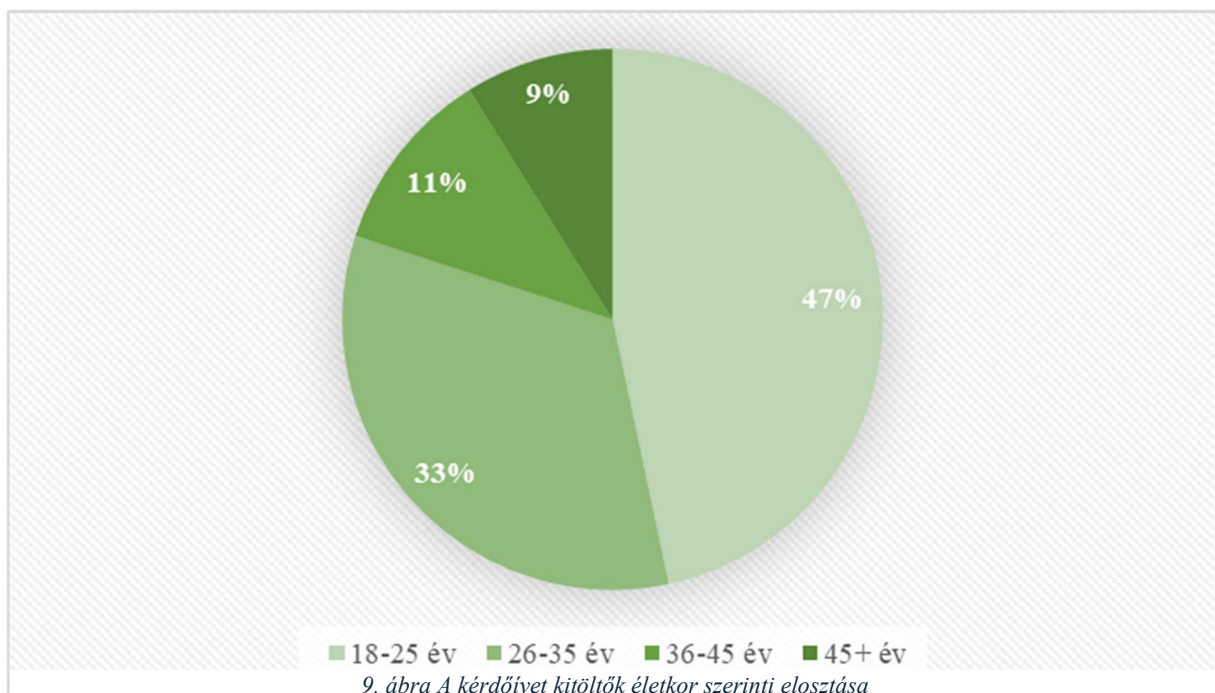
használó magánszemélyek közel negyede nem is tudott az elektronikus azonosítási formának a létezéséről.¹²

2.1.5. Kérdőíves kutatás eredménye: eÁFA és egyéb digitális platformok

A kutatásom keretében kérdőíves kutatást végeztem, hogy feltárjam, hogy viszonyulnak a számviteli szakemberek a digitális eszközök és megoldások használatához, melyik hatásokat tapasztalnak munkájuk során, illetve milyen kihívásokkal szembesülnek a mindennapi munkájuk során a technológia fejlődés eredményeképpen.

A kérdőívet összesen 45 fő töltötte ki, akik különböző mennyiségű tapasztalattal rendelkeznek a számvitel és a könyvelés területén. A válaszadók véleménye vizsgálatkor betekintést kaphatunk az érintett témakörökbe, melyek közül az egyik az adóhatóság digitális platformjai, különös tekintettel az egyik legújabb, az eÁFA platformra.

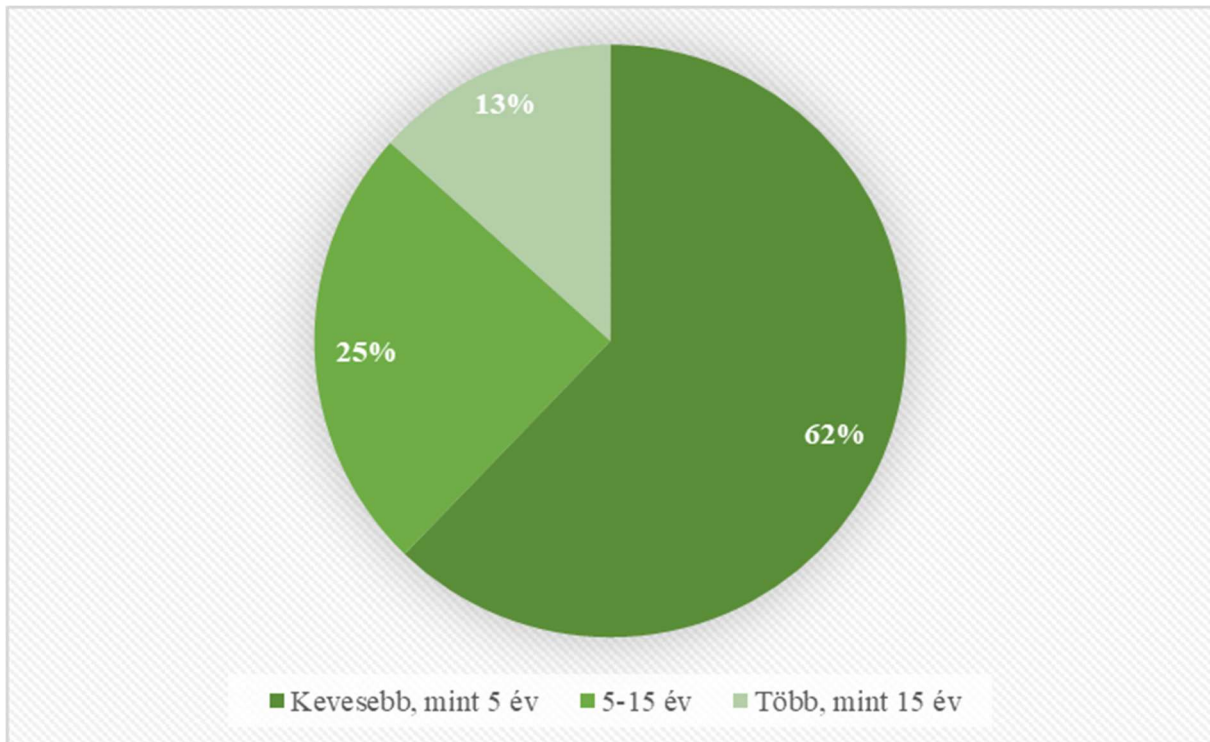
A kitöltők körében nagyobb arányban voltak a nők, 75.6%-ot képviseltek. Ami a megkérdezettek életkor szerinti elosztását illeti, főleg a fiatal generációt sikerült elérni a kérdőívvel. Nem meglepő ez az eredmény, hiszen a szociális média platformokon inkább ez a generáció képviselteti magát. A kérdőívet kitöltők között 46.7% tartozik a 18 és 25 éves kor közötti csoportba, míg a 26-35 éves korosztály csak 33.3%-ot tett ki. Alacsonyabb volt az idősebb 36-45 éves kor közötti, illetve 45 évnél idősebb kitöltők száma, 11.1 és 8.9%-ot ért el az ő arányuk.

9. ábra A kérdőívet kitöltők életkor szerinti elosztása

¹² (Központi Statisztikai Hivatal, 2023)

Ami kérdőív során felmérésre került a válaszadók szakmában eltöltött ideje is. A válaszokból kiderült, hogy főként az új, szerényebb mennyiségű tapasztalattal rendelkező szakemberek képviseltették magukat. A kevesebb, mint 5 éve a szakmában dolgozó kitöltők aránya 62.2% volt, míg a 5-15 év szakmai tapasztalattal rendelkezőké 24.4%. A válaszadók között 13.3% volt azok aránya, akik több mint 15 éve dolgoznak számviteli területen.

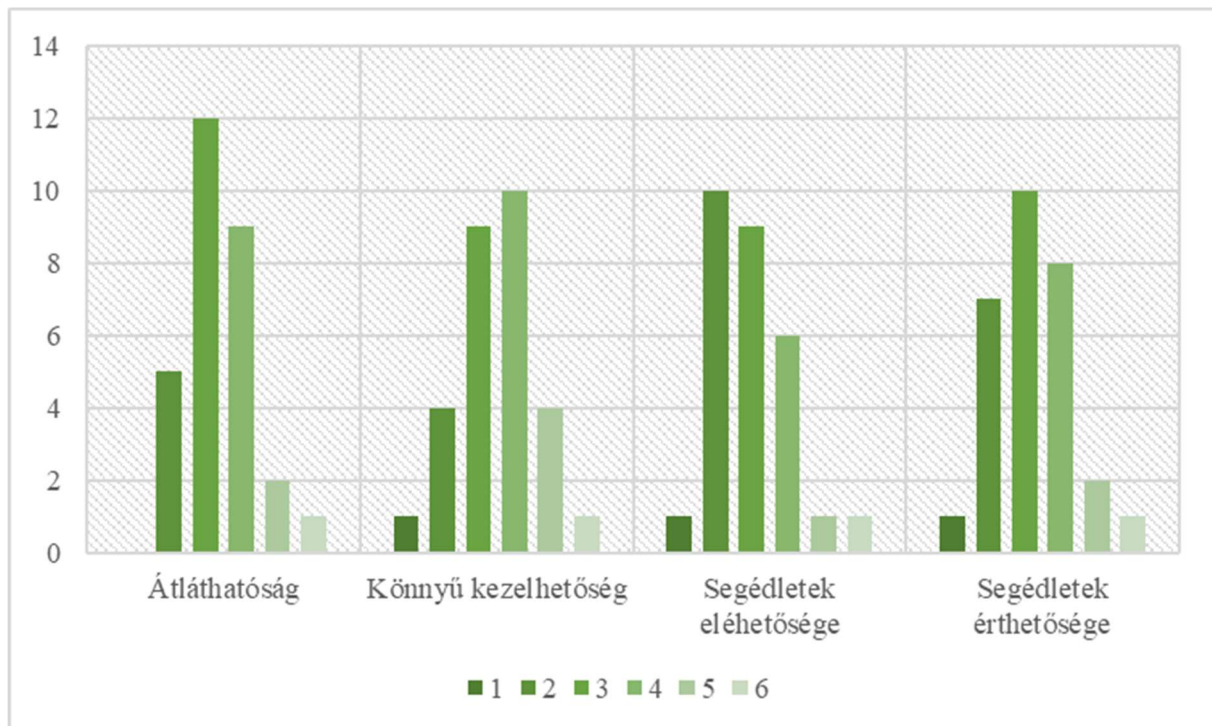

10. ábra Kitöltők eloszlása szakmai tapasztalat szerint

A kérdőív kitöltése során a résztvevők véleményét nyilváníthattak az eÁFA felületének különböző aspektusairól. A felhasználói élmény és a rendszer hatékonyságának megértése érdekében a válaszadókat arra kértem, hogy értékeljék az eÁFA működését 1-től 6-ig terjedő skálán, ahol az 1-es érték a legrosszabb, míg a 6-os a legjobb rétékelést jelentette. Az értékelés során 4 szempontot kellett figyelembe venniük és ezeket külön-külön pontozni, ezek a platform átláthatósága, a könnyű kezelhetőség, a segédletek elérhetősége és azok érthetősége.

Ezek a szempontok kiemelten fontosak egy digitális felület megítélése szempontjából, hiszen az átlátható és egyszerűen kezelhető rendszerek hozzájárulhatnak a felhasználói elégedettséghez és a hatékonyság növeléséhez. A kérdőív ezen részének a célja az volt, hogy feltárjuk az eÁFA felület jelenlegi erősségeit és gyengeségeit, azonosítsuk azokat a területeket, ahol fejlesztésre van szükség a felhasználói élmény javítása érdekében. Az értékelések eredményeinek elemzése segítséget nyújthat abban, hogy a rendszer továbbfejlesztése a gyakorlati igényekhez igazodjon.

Az átláthatóság terén nem szerepelt a platform kiemelkedően, a legtöbben 3-as értékelést ítéltek meg ebben a kategóriában, ami arra utal, hogy a felület átláthatóságát nem tartják különösen kimagaslónak, de teljesen rossznak sem. A legjobb, 6-os értékelést csupán egy kitöltő adta, amely a többi kategóriában is igaz volt, egyik szempontban sem kapott a platform egynél több ilyen értékelést.

11. ábra A kérdőívet kitöltők értékelései az eÁFA platformmal kapcsolatban

2.2 Az elektronikus adatszolgáltatás és az online adóbevallás szerepe.

Az előző fejezetben tárgyalt újítások jelentős változásokat hoztak az adóhatóság és az adózók közötti kapcsolattartásban, növelték a folyamatok átláthatóságát, illetve egyszerűsítették az adminisztrációs terheket. Ezen kívül a gazdaságra gyakorolt hatásuk sem elhanyagolható. A következőkben megvizsgáljuk milyen változásokat hoztak ezek a fejlesztések az adórendszer hatékonyságához.

Magyarországon a központi költségvetés egyik fő bevételi forrása az általános forgalmi adó, jelentősége pedig évről évre növekszik.

Az áfarés (angolul VAT gap) az a mutató, amely megmutatja, hogy a ténylegesen beszedett áfabevétel és az elméletileg beszedhető áfabevétel között mekkora különbség van. Ezt a rést az okozhatja, hogy az adófizetők egy része elkerüli az áfa befizetését. Ezt elsősorban adócsalás útján teszik, vagy hibás, illetve késedelmes fizetések miatt nem teljesen folyik be az áfa összege

a költségvetésbe. Az áfarés így fontos mutatója az adórendszer hatékonyságának, illetve az adóbehajtás sikerességének, különösen az áfacsalások elleni küzdelemben.

Egy átfogó elemzés az Európai Unió országaiban tapasztalható áfarés alakulásáról az Európai Bizottság éves jelentéseiben érhető el, amelyben az uniós és nemzeti szintű áfabevételek hatékonyságáról nyújtanak adatokat. Az Európai Bizottság minden évben készít egy ilyen áfarés jelentést, mely több részletet is tartalmaz az áfarés számításáról, annak okairól és az uniós országok közti eltérésekről.¹³

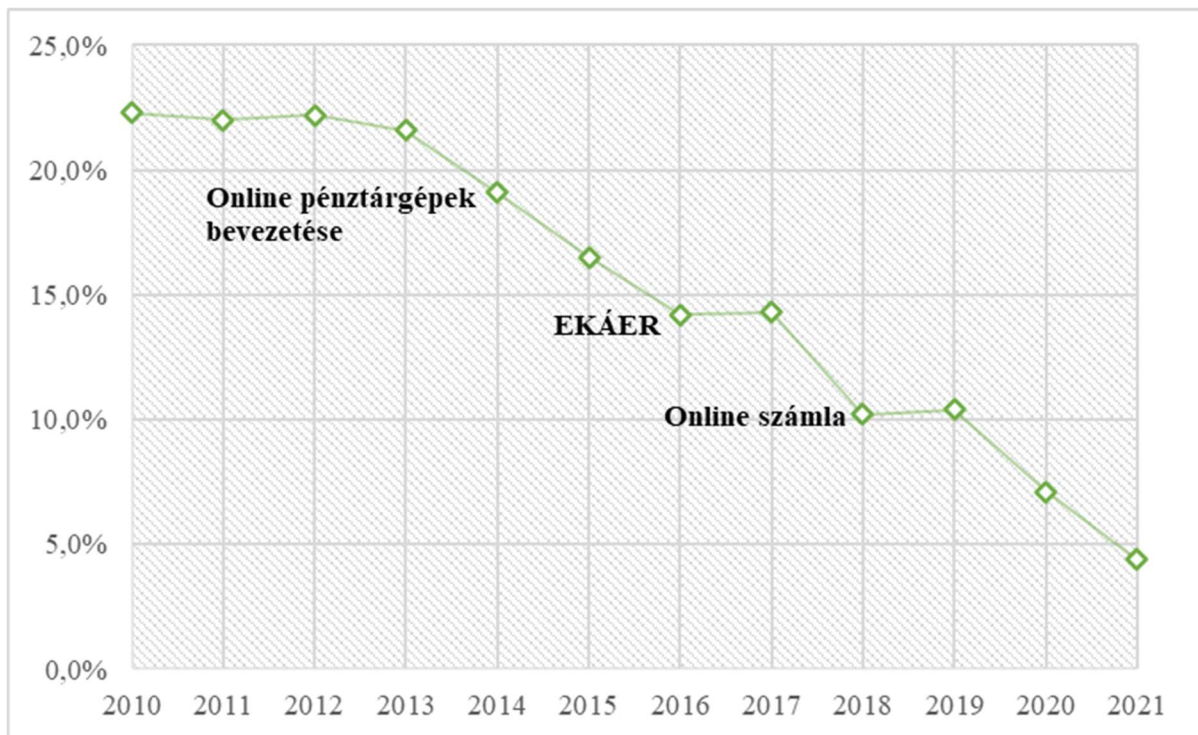
2021-ben az Európai Unióban jelentős csökkenést mutatott az áfarés, az elérhető áfabevételek mindössze 5,3% hiányt mutattak uniós átlagban, amely jelentős előrelépést jelentett a 2020-as 9,6%-os arányhoz képest. Magyarországon is kedvezően alakult ez az eredmény, amely a 2020-as 7,1%-ról 2021-re 4,4%-ra esett vissza. Az Európai Bizottság éves jelentése hazánkat is kiemeli, mint sikeres példát az uniós tagállamok között. Habár a 4,4%-os arányszám jelenleg a középmezőnybe helyezi Magyarországot, a 2023-as jelentés kiemeli: uniós szinten 4 ország emelkedik ki a többi közül, amennyiben a javuló trendeket figyeljük, ezek pedig Lettország, Lengyelország, Szlovákia és Magyarország. Ezek az országokban jelentős javulást figyelhettek meg az elemzők, hiszen a javulás előtt mindannyian a legrosszabbul teljesítő országok közé tartoztak, ami az áfarést illeti.

A jelentés külön kiemeli a magyar adórendszer újításait, amelyekkel az adócsalás elleni harcot igyekezett segíteni, említve, hogy hazánkban vezették be a leginkább kiterjedt digitális rendszereket az adófizetők megfigyelése érdekében. A jelentésben kiemelik többek között az online pénztárgépeket és az EKÁER rendszert, illetve a valós idejű számlaadat szolgáltatást is.¹⁴

Az áfarés csökkenéséhez nagyban hozzájárultak az elmúlt évek digitális fejlesztései, amelyeket az alábbi grafikonon jól kirajzolódik.

¹³ (Commission, 2024)

¹⁴ (Poniatowski, 2023)

12. ábra Az áfarés alakulása Magyarországon és a digitális újítások

2.3 Az elektronikus számlázás és az online nyilvántartások jelentősége.

Ahogy azt láthattuk az elektronikus számlázás és az online nyilvántartások a jövőben várhatóan a vállalkozások és a hatóságok közötti kommunikáció, valamint a pénzügyi adminisztráció meghatározó elemeivé fognak válni. Ezek a digitális változások hozzájárulnak nem csak az adatok gyorsabb és pontosabb feldolgozását teszik lehetővé, de jelentős mértékben hozzájárulnak a jogszabályi megfelelés biztosításához is. Az elektronikus számlák egyszerűsítik a tranzakciók nyomon követését és a kötelezettségek teljesítését, mivel a számlázó programok összeköthetőek a banki adatokkal.

Az imént említett online számlaadat-szolgáltatás lehetővé tette, hogy a NAV egyre nagyobb hatékonysággal alkalmazza a desk auditot a vizsgálat megkezdések előtt. Ezt a kifejezést azokra az ügyvitelt támogató eljárásokra alkalmazzuk, amelyeket a NAV a korona-vírus járvány alatt vezetett be a kockázatosnak nem minősülő adózók számára az áfa-visszaigénylések esetében. Ezekben az eljárásokban a jelentős informatikai adatvagyonát felhasználva, a NAV képes az adózók minden releváns információját ellenőrizni, így nem feltétlenül szükséges azt bevonni az ellenőrzés folyamatába. 2020-ban 70 ezer, 2021-ben 83 ezer, 2022-ben pedig 91 ezernél is több ilyen eljárást hajtott végre a NAV, céljuk, hogy ezekkel

az ellenőrzésekkel támogassák a gazdasági szereplők fizetőképességét és a központi költségvetés védelmét.

A NAV kiadványa szerint a felhasználók pozitívan számoltak be az Online Számla rendszerről, előnyös funkciónak tartják, hogy lekérdezhetik a partnereik által kiállított számlákat. Ezt a funkciót használták már valótlan számlázások kiszűrésére is és így lehetőség nyílt a szükséges intézkedések gyors megtételére is.

Az Online Számla rendszer adatait nem csak az adózók, hanem a könyvelők is alkalmazzák, a letölthető adatok alapján gépesíthető a kontírozási és könyvelési folyamat.

Az adatszolgáltatás a számlák kiállításakor szinte minden esetben automatikus, a legtöbb számla kiállítására alkalmas szoftver vagy platform ugyanis automatikusan továbbítja az információkat a NAV felé. A legtöbb ilyen platform útmutatókat is rendelkezésre bocsájta a honlapján, amivel segítik a felhasználókat eligazodni. Kézzel írt számlák esetében azonban manuálisan kell rögzíteni a számlák adatait az Online Számla erre fenntartott felületén. Ez a folyamat rávilágít a kézi és gépi számlázás közti különbségekre. A kézi számlázás esetén sokkal több időbe telik a számla elkészítési is és az adatait lényegében kétszer kell rögzíteni, papír alapon, majd az Online Számla rendszerében is. Így várhatóan megfigyelhető lesz majd az adózók átállása a gépi számlázásra, bár ez a folyamat hazánkban lassabban zajlik.

Az adóhivatal az Online Számla rendszer bevezetésekor igyekezett vizsgálatokat folytatni a regisztráció és az adatszolgáltatás esetleges elmulasztásának okainak feltárására és orvosolni ezeket. Miután ezen problémák súlyossága csökkentek, áttértek a minőségi hibák javítására, a hibák kiszűrésére, hogy a beérkezett adatokat hasznosabban lehessen felhasználni és elemezni. A kiadvány szerint az Online Számla rendszer eredményességet mutatja beszedett adókülönbözet mennyisége (a bevezetés utáni 2 évben ellenőrzések során 23 millió forint), illetve az, hogy a rendszer segítségével kiszűrhető a esetleges adócsalók tevékenysége.¹⁵

3. A digitalizáció hatása a könyvelésre:

Az adóhatóságot érintő változások után térjünk rá a számviteli szakembereket, különös tekintettel a könyvelőirodákat érintő digitalizációs folyamatokra. Ezek a folyamatok alapjaiban alakították át a könyvelési folyamatokat, a minnapi feladatokat felgyorsították, illetve bizonyos esetekben automatizálták. Az ügyfelekkel való kapcsolattartás egyszerűsödött, illetve a valós

¹⁵ (Nemzeti Adó- és Vámhivatal, 2020. február)

idejű adatkapcsolatok révén a pénzügyi információkhoz való hozzáférés is felgyorsult. Ugyanakkor a digitalizáció új adatvédelmi és adatbiztonságkihívásokat is felvetett, amelyek megoldása elengedhetetlen a hatékony és biztonságos könyvelési folyamatok fenntartásához.

Felmerülhet a kérdés, hogy a jövőben automatizálhatóvá válhatnak-e a könyvelői, számviteli ügyintézői feladatok, illetve milyen mértékben lesz szükség a szakemberek munkájára. Véleményem szerint ezek a folyamatok nem fogják teljesen átvenni a szakmabeliek feladatait, illetve nem lesz elengedhetetlen az emberi ellenőrzések, felülvizsgálatok szerepe. Míg a monoton adminisztrációs feladatok csökkennek, a szakma csupán átalakuláson megy keresztül, de mindig szükséges lesz hozzáértő emberi szakemberek munkájára is.

A következő fejezetekben kitérnék a kérdőíves kutatás, illetve az interjúalanyokkal folytatott beszélgetések eredményeire is. Az interjúkat három különböző korú és beosztású szakmabelivel folytattam le, de ugyanazokban a témakörökben kérdeztem őket a digitalizációval kapcsolatos tapasztalataikról. Az interjúk strukturált kérdések mentén zajlottak, amelyek a következő főbb területekre összpontosítottak: digitális eszközökkel kapcsolatos általános tapasztalatok, ezek hatása a hatékonyság és a pontosság terén, adatvédelem és biztonság, új kompetenciák szükségessége és továbbképzés, illetve a jövőbeni kilátások a szakmára nézve. Az interjúalanyok nevét és pontos beosztását az anonimitásuk megőrzése érdekében nem teszem közzé.

3.1 Automatizált könyvelési folyamatok és szoftveres megoldások.

A könyvelőirodák életében sok olyan feladat merül fel, amelyek ismétlődő, monoton természetűek, de ennek ellenére nagy időigényűek. Ezek automatizálása nagy előrelépést jelenthet és rengeteg időt megspórolhat a szakemberek munkája során.

A hatékonyság növelésén kívül a hibák számát is csökkenthetik az olyan szoftveres megoldások, amelyek által ezek a mindennapi feladatok – mint például a számlák rögzítése vagy akár a bérszámfejtés – automatikusan, minimális emberi beavatkozással végezhetőek el. Ezeknek a funkcióknak legtöbbször az alapja, hogy a velük dolgozó szakemberek úgy nevezett könyvelési szabályokat adhatnak meg, amelyek nyomán a rendszer automatikusan el tud végezni bizonyos előre meghatározott tranzakciók könyvelését. Így a könyvelők komplexebb feladatokra fordíthatják az idejüket, de mindenképpen érdemes leszögezni, hogy az automatizált könyvelési folyamatok ellenőrzésére még mindig szükség van.

Ezt az ellenőrzési fázist is tudják bizonyos könyvelőprogramok segíteni, az inkonzisztenciák kiszűrésére is képesek lehetnek, illetve figyelmeztetni a felhasználókat, amennyiben például egy adóbevallásban nem egyeznek a megfelelő adatok, vagy például egy számla kiegyenlítettlen marad. Ezzel csökkenthetőek az emberi hibák kockázata, illetve az ellenőrzések is gyorsabban lefolyhatnak.

A könyvelői szoftverek fejlesztői előtt álló kihívások egyike, amelyet érdemes megjegyezni, a jogszabályi környezetnek való folyamatos megfelelés, a programok frissítése új törvényekhez igazodva. A gyorsan változó adórendszerben a számviteli szakembereknek is kötelességük frissíteni a tudásukat, de általános elvárás lehet a részükről, hogy az általuk használt programok is az új jogszabályoknak, adózási újításoknak megfelelően működjenek.

3.2 Felhőalapú könyvelési rendszerek és SaaS megoldások.

A felhőalapú számítástechnikai megoldások népszerűsége folyamatosan nő az elmúlt években a vállalatok körében. Napjainkban a vállalati működés során rengeteg adat generálódik nap, mint nap, amelyek gyors feldolgozása kulcsfontosságú. A felhőalapú szoftverek ezt az igényt hivatottak kielégíteni, üzletitámogató funkciók miatt egyre elterjedtebbek.

A felhő alapú rendszerek alapja, hogy a vállalat, a szolgáltatás igénybe vevője nem birtokolja az adott szoftvert, csupán hozzáférést kap ahhoz. Az előbb említett hatalmas adatmennyiséget egy harmadik fél által üzemeltetett adatközpontban dolgozzák fel és tárolják, ezzel egy nagy terhet levesznek a vállalat belső informatikai rendszereiről. A szoftvert szolgáltató vállalat kezeli az összes hardvert és a hagyományos szoftvereket, beleértve a köztes szoftvereket, az alkalmazásszoftvereket és a biztonságot.

Ezek a szoftverek az elmúlt években jelentős népszerűségnek örvendnek és komoly verseny elé állították a hagyományos, helyhez kötött programokat. Egyik előnye ezeknek a rendszereknek az úgy nevezett „skalázhatóság”. Az ügyfelek mindig annyi kapacitást használnak a rendszerekből, amennyire valóban szükségük van, míg a helyhez kötött szoftverek esetében ez nem feltétlenül van így, a vállalatoknak kell gondoskodniuk a megfelelő informatikai infrastruktúráról, annak esetleges bővítéséről.

Ezek a rendszerek azonban negatívumokkal is járhatnak. Azok a vállalatok, akik a helyhez kötött szoftvekről felhőalapú rendszerre szeretnének áttérni jelentős idő- és pénzbeli költségekkel számolhatnak az adatintegráció során, amelyek megtérülése eltérő lehet. Az adatvédelmi kockázatokat is érdemes megemlíteni, mivel a felhőalapú rendszerek

használatakor a vállalatok nem rendelkeznek fizikailag a szerverek felett. Így az esetleges célzott támadások veszélyeztethetik a felhőalapú szolgáltatást nyújtó szervezetek ügyfeleinek érzékeny adatait.

A SaaS, vagyis „Szoftver, mint szolgáltatás” a felhőalapú szolgáltatásmodell egyik formája. Amelynek használatakor a felhasználók hozzáférnek egy felhőinfrastruktúrán tárolt alkalmazáshoz. Ez a felhőalapú szolgáltatások legelterjedtebb formája, mellette még a PaaS (Platform, mint szolgáltatás), illetve IaaS (Infrastruktúra, mint szolgáltatás) rendszerekről beszélhetünk.

A SaaS megoldások különösen előnyösek lehetnek például a start-up vállalkozásoknak, amik gyorsan és kis költségek mellett szeretnék a vállalkozásukat beindítani, illetve rövid távú projektek esetében is.¹⁶

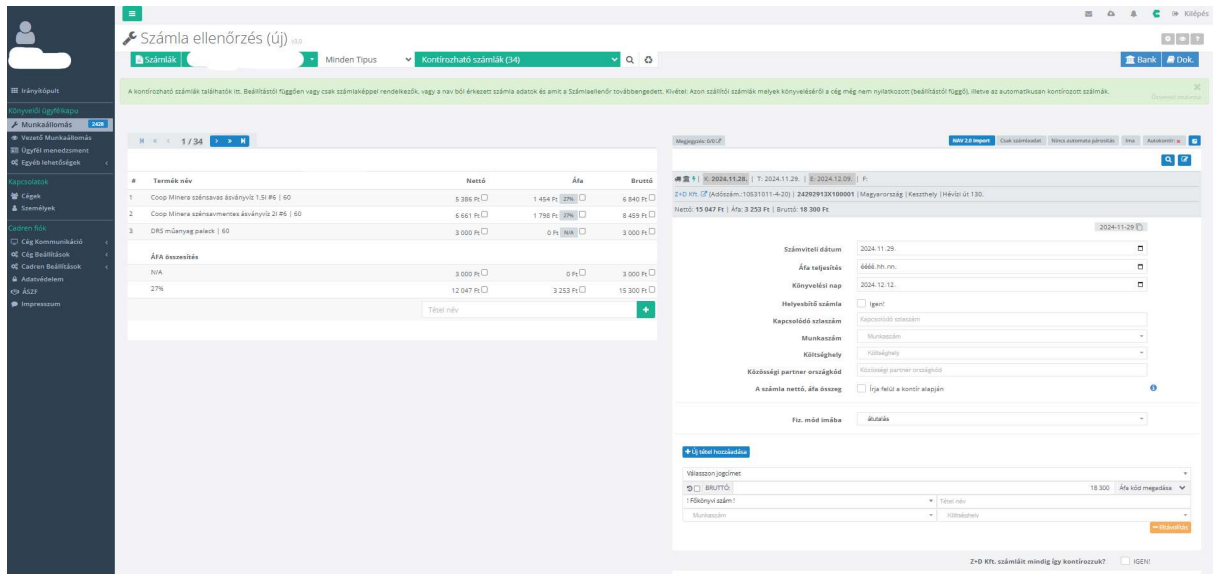
3.3 Adatintegráció és adatfeldolgozás hatékonyságának növelése.

Számos könyvelőprogram funkciói között szerepel az elektronikus számlák automatikus beolvasása. Ennek a funkciónak a segítségével a program a NAV online adatbázisából integrálja a számlaadatokat a könyvelési rendszerbe, így nincs szükség azok manuális rögzítésére. Ezt a funkciót számos program kiterjeszti a banki rendszerekre is, aminek a következményeképpen a banki tranzakciók automatikusan megjelennek a könyvelési szoftverben. Ezután pedig rögtön összekapcsolhatóak a bejövő és kimenő számlákkal.

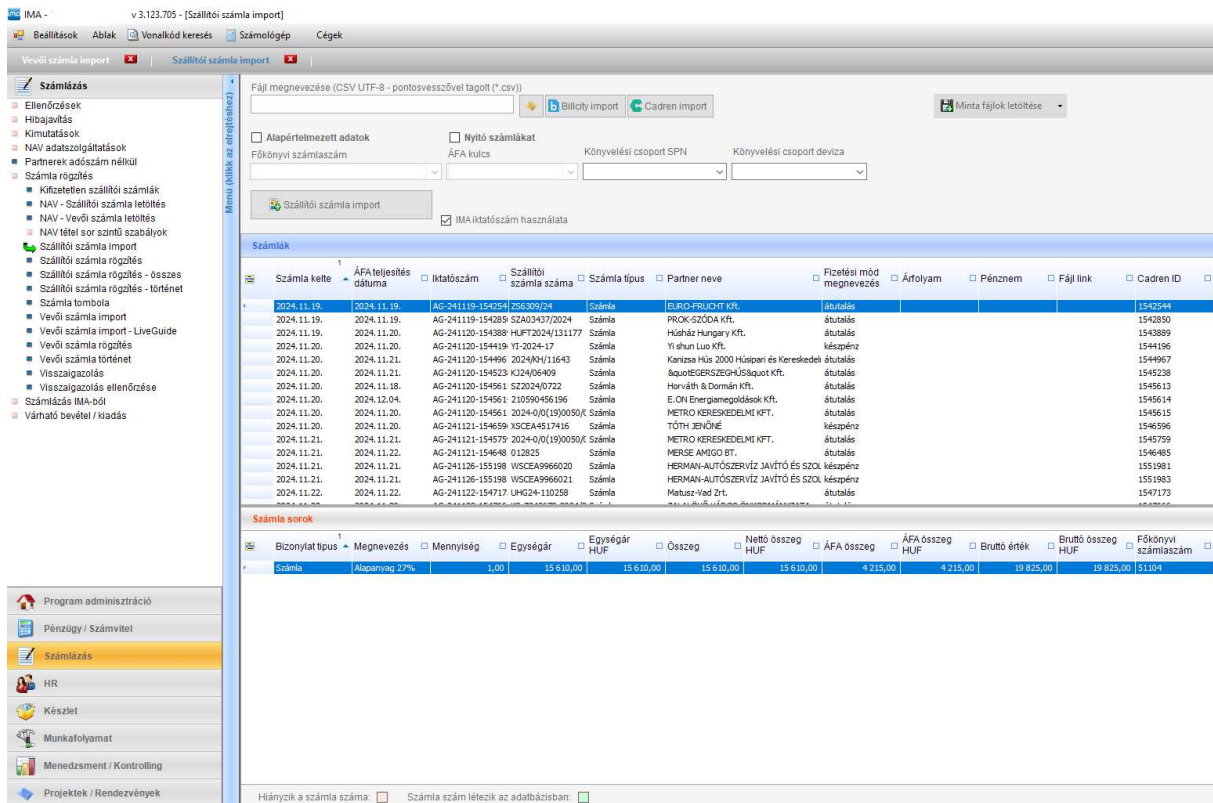
A kapott adatokból a szoftverek segítségével a szakemberek könnyedén különböző pénzügyi jelentéseket hozhatnak létre, mint például a mérlegek, adóbevallások és havi zárások. A szoftverek gyakran képesek arra, hogy ezeket a jelentéseket automatikusan, előre beállított időpontokban elkészítse és elküldje az illetékes gazdasági szereplőknek. Így a külön adatgyűjtés nem szükséges, hiszen a rendszer folyamatosan frissül és mindig aktuális információkhoz férhetünk hozzá.

Számos felület létezik, ahol a NAV adatbázisából integrálva könnyen kontírozhatók a számlák a könyvelők által és már így importálhatják a számlákat a könyvelőprogramokba. Ezekben a felületeken előre beállíthatjuk a különböző partnerekhez kapcsolódó könyvelési utasításokat, amiket a beállítás után már automatikusan elvégez a rendszer, így nem kell minden egyes számlát egyesével kontírozni.

¹⁶ (Zanócz & Veit, 2024)

13. ábra Számlakontrollzás a Cadren Digitális Iroda felületen

14. ábra Számlaimportálás az IMA könyvelőprogramban

Interjúk eredményei: digitális adatfeldolgozás

A mélyinterjúk során a három megkérdezett könyvelő válasza hasonlóak voltak a következő kérdésre: hogyan befolyásolják a digitális eszközök az adatok feldolgozásának és elemzésének pontosságát?

A válaszokból kiderült, hogy a szakemberek mind a pozitív, illetve negatív oldalát látják a digitalizáció által megváltozott munkavégzésnek. Egyrészt kiemelték, hogy csökkentik ezek az eszközök az emberi hibák lehetőségét. Egy interjúalany külön hangsúlyt fordított az adatvizualizációs eszközök által nyújtott lehetőségekre, a munkája során rendszeresen használ digitális platformok, szoftverek által készített grafikonokat, táblázatokat, melyekkel gyorsan átlátható elemzéseket képes készíteni.

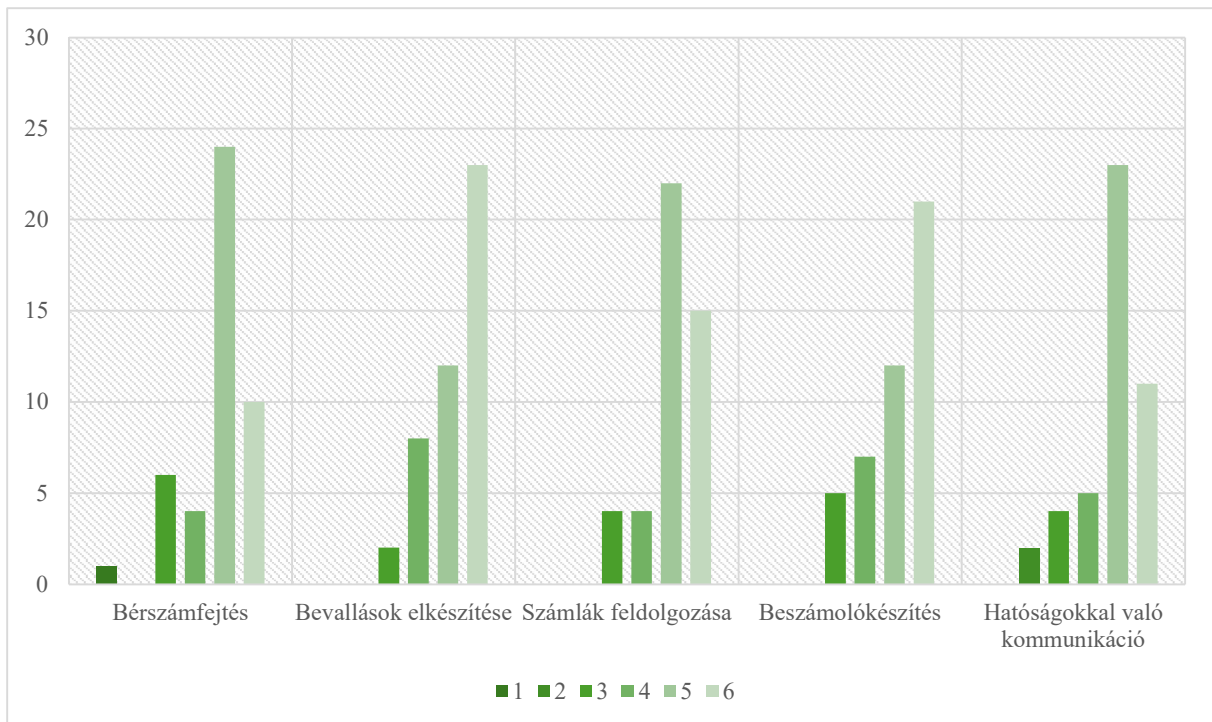
Másrészt azonban ezen eszközök hátulütőire is kitértek: a potenciális technikai problémák, melyik akadályozzák a munkavégzést, olykor külsői segítséget, IKT-szakemberek segítségét kell kérniük, magas a rendszerek karbantartási igénye. Egyes interjúalany a digitális rendszerek korlátait emelte ki, mivel elmondása szerint egyes digitális eszközök nem tudnak minden speciális könyvelési igényt kielégíteni.

3.3.1. Kérdőíves kutatás eredménye: digitális eszközök hatékonysága

A kérdőív egyik célja az volt, hogy feltárja a válaszadók mennyire érzékelik a digitális eszközök pozitív hatását a könyvelési folyamatok különböző feladatira nézve, illetve melyik területen tartják leginkább szükségesnek a további digitális fejlődést. A vizsgált feladatok a következők voltak: bérszámfejtés, bevallások elkészítése, számlák feldolgozása, beszámolóképzés, hatóságokkal való kommunikáció.

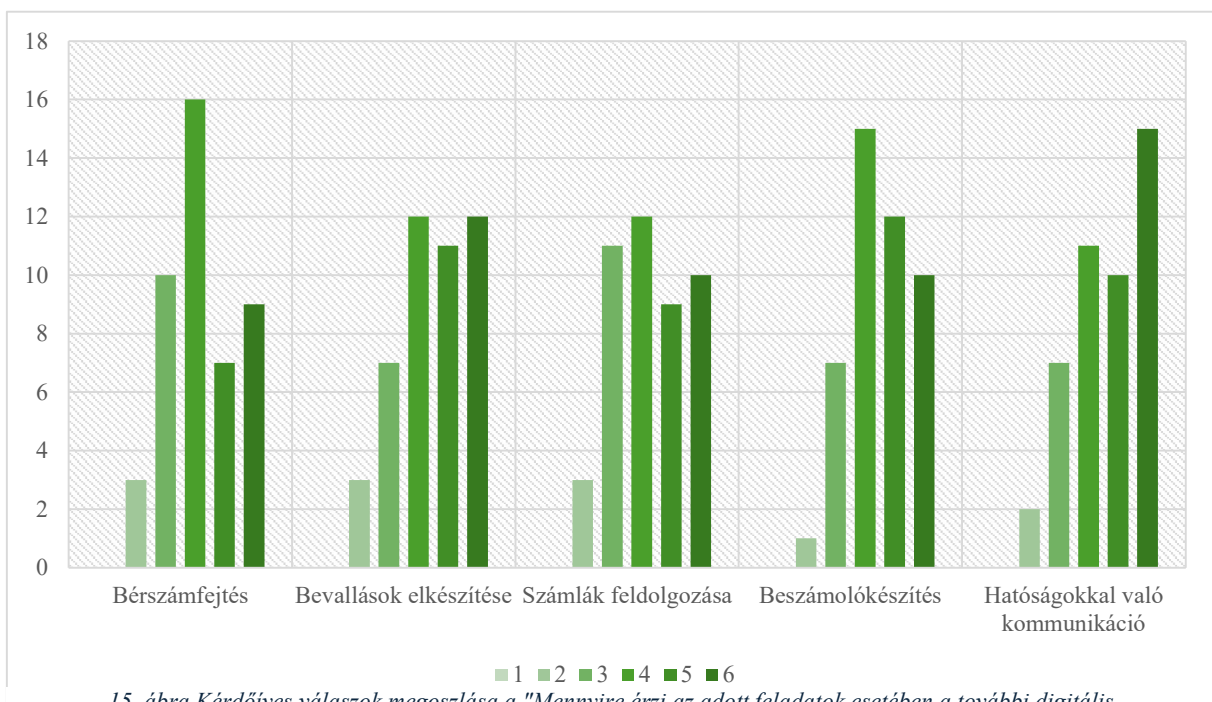
Az eredményekből az derül ki, hogy a válaszadók túlnyomó többsége úgy véli, hogy a digitális eszközök jelentősen hozzájárulnak a mindennapos feladatok gördülékeny elvégzéséhez. Ennél a kérdésnél, mint ahogy már korábban 1-től 6-ig terjedő skálát alkalmaztam, a résztvevőknek ezek a skálán kellett pontozniuk a különböző tevékenységeket, illetve, hogy ezeket mennyire könnyítik meg a digitális eszközök. A skálán az 1-es értékelés „egyáltalán nem könnyíti meg” a 6-os pedig „nagyban megkönnyíti” válaszoknak feleltek meg.

A megnevezett feladatok körében mindegyik értékeléséből rögtön látható, hogy az 5-ös és 6-os értékelések vannak jelentős többségben, míg rendkívül alacsony volt azoknak az aránya, akik 1-es vagy 2-es pontszámmal értékelték a válaszadáskor.

16. ábra Kérdőíves válaszok megoszlása a "Mennyire könnyítik meg a digitális eszközök a következő feladatokat?" kérdésre

A következő kérdés válaszaiból hasonló eredményeket lehet kiolvasni. Ahogy az előző kérdésnél, itt is a már megnevezett feladatok kellett értékelniük a kitöltőknek, az alapján, hogy mennyire érzik szükségesnek a további digitális fejlődést, illetve innovációt. Az értékeléseket összesítve és az előző kérdéssel összevetve kiderül: a hatóságokkal való kommunikáció a legérzékenyebb pont jelenleg a felsorolt feladatok közül. Az két kérdés adatiból átlagot vonva

15. ábra Kérdőíves válaszok megoszlása a "Mennyire érzi az adott feladatok esetében a további digitális fejlesztés/innovációs szükségességét?" kérdésre

megfigyelhető, hogy ez az a feladat, amelyet a fentiek közül a kitöltők szerint legkevésbé könnyít meg a digitalizáció és ennél fogva ennél is érzik szükségesnek a fejlődést.

4. Jövőbeni kihívások és szükséges kompetenciák változása:

Az eddigiekben bemutatott digitális újítások egyértelműen gyökeresen megváltoztatják a könyvelőszakmában eddig tapasztalt mindennapi munkafolyamatokat és a szakemberek felé támasztott elvárásokat is teljesen új szintre emelik. A jövő könyvelőinek nem csupán a szakmai alapokat kell elsajátítaniuk, hanem a folyamatosan fejlődő digitális környezetben való eligazodás, az adatbázisok kezelése, valamint az innovatív megoldások proaktív alkalmazása is nélkülözhetetlen lesz. Ez a fejezet a jövőbeni kihívásokat és az elvárt kompetenciákat veszi szemügyre és az új készségeket, amelyekre a szakembereknek szükségük lesz, hogy lépést tartsanak a technológiai fejlődéssel.

Interjúeredmények: digitális eszközök hatása a mindennapos munkavégzésre

A mélyinterjúk során feltettem a szakembereknek a kérdést: segítik-e a digitális eszközök a munkaszervezést, illetve az egyszerre több feladattal való megbirkózást?

A válaszadók többnyire pozitívan nyilatkoztak a kérdésben, a jobb időgazdálkodást emelték ki, amelyet elősegítenek a digitális naptárak, emlékeztetők, illetve a nagyobb vállalatok esetében projektmenedzsment eszközök (például Trello, Asana nevű platformok). Ezek segítségével a szakmai munkához kapcsolódó, de nem feltétlenül szakmai feladatokat segítik elő, mint például a teendők ütemezése és prioritizálása. Nagyobb cégek, illetve könyvelőirodák esetében külön hangsúlyt kaphat még a dolgozók között információ áramlásának hatékonysága is, amelyet a digitális eszközök helyes alkalmazása tehet lehetővé. Egy interjúalany kiemelte: a munkatársak számára kezdetben sok nehézséget okoztak ezeknek az eszközöknek a teljeskörű használata, megismerése. Ebben a kezdeti fázisban elmondása szerint a munkát inkább hátráltatták ezek a digitális eszközök.

A nagyvállalatok esetében a különböző felhőalapú rendszerek (például. Google Workspace) lehetővé teszik, hogy a kollégák egyszerre dolgozzanak egy projekten, valós időben frissítve az adatokat. Emellett azonban az egyik válaszadó megjegyezte: a túl sok digitális eszköz használata olyakor bonyolítja a folyamatokat, ugyanis azok nem mindig integráltak egymással. Itt is kiemelték az esetlegesen felmerülő technikai problémák jelentőségét.

4.1 Az emberi tényező szerepe a digitalizált könyvelésben.

A digitalizáció tárgyalásakor, hajlamosak vagyunk elmenni az emberi tényező fellett, ugyanakkor érdemes szem előtt tartani, hogy ezeket az újításokat még mindig emberek fejlesztik és használják, emberek kellene a működtetésükhöz és a kezelésükhöz. Minden modern technológiai megoldáshoz szükséges az emberi beavatkozás valamilyen szinten. A legfejlettebb rendszereket sem tudja egy vállalat teljes kapacitásukban kihasználni, ha nem rendelkezik hozzá megfelelő szaktudással. Ahogy a korábbi fejezetekben már említettük, a közigazgatási és adóügyi rendszerek digitalizálásakor is az egyik döntő akadály az azokat használók digitális képessége. Egyértelmű tehát, hogy a sikeres innovációban kulcsszerepet játszik az emberi tényező is.¹⁷

A digitalizáció tényerése ellenére az emberi tényező továbbra is kulcsszerepet játszik a könyvelési folyamatokban. Ahogy a korábbiakban említettem a szakemberek a legmodernebb technológiák használata mellett is szükségesek, hiszen az ellenőrzési feladatok továbbra is indokoltak. Ezek mellett a komplex elemzések, stratégiai döntések, valamint az adatértelmezés is olyan területek, ahol a gépek nem helyettesíthetik az emberi szakértelmet.

Bizonyos források szerint ezen a változások eredményeképpen a könyvelők kénytelenné válnak közelebbi együttműködést folytatni az ügyfeleivel. Ezt egyrészt lehetővé teszi a monoton időigényes munkafolyamatok csökkenése, aminek folyamán a könyvelők egyre inkább tanácsadói szerepet vállalkatnak. Így előtérbe kerülhetnek a mélyebb, komplexebb szakértelmet igénylő feladatok. Bizonyos szempontból ez egy kényszerű változás is, hiszen a digitális fejlődés és a felhőalapú megoldások hatásaként a gazdasági szereplők ma már sokkal könnyebben váltanak könyvelők között.¹⁸

4.2 Új szakmai kompetenciák és készségek kialakulása a digitalizációra való áttérés során.

Az eddigiek fényében nem meglepő, hogy napjainkban egyre nagyobb jelentőséget kap a digitális kompetencia. Ez alapvető többek között ahhoz, hogy képesek legyünk kihasználni, illetve biztosítani a digitális ökoszisztéma szolgáltatásait és lépést tudjunk tartani a digitális

¹⁷ (Turay, 2022)

¹⁸ (Gulin, Hladika, & Valenta, 2019)

gazdasági versenyben. Nem véletlen, hogy a döntéshozók egyre nagyobb stratégiai figyelmet fordítanak ennek fejlesztésére.

Korábban már esett szó a közigazgatás, illetve az adóztatás terén megjelenő digitális eszközökről, illetve szolgáltatásokról. Ezek sikeressége, elterjedése, hatékonysága nagyban függ a szükséges digitális kompetenciák meglététől a felhasználói oldalon is, természetesen nem működhetnek, ha nincs, aki megfelelően tudja igénybe venni ezeket. Problémát jelenthet, hogy míg a gazdasági oldalon igény mutatkozik az egyre gyorsabb gördülékenyebb szolgáltatásokra, amik digitalizáltak és mindenhol elérhetőek, addig a felhasználói digitális képességek nem feltétlenül fejlődnek ilyen rohamos ütemben. Így kialakulhat egy olyan helyzet, ahol az egyre fejlettebb szolgáltatásokat egyre kevesebben használják ki teljes mértékben.¹⁹

Egyértelmű, hogy ezeket a változásokat a könyvelői szakmára is nagy hatással lesz, nem utolsósorban azért, mert gyakran a könyvelőirodákban dolgozó szakembereknek az ügyfelek és a hatóságok felől támasztott elvárásoknak is meg kell felelniük. Az ügyfelek gyakran sokszínűek lehetnek, nem csak a gazdasági súlyuk és szerkezetük miatt, de a digitális kompetenciáik alapján is. A könyvelőknek feladatukká válhat, hogy segítsenek a kuncsaftjaiknak az online platformok navigálásában, elősegítsék a digitális átállást, ami többletmunkát és időráfordítást igényel. A hatóságok által szolgáltatott segédanyagok gyakran nehezen elérhetőek vagy nem közérthetőek, illetve előfordulhat az is, hogy az ügyfelek egész egyszerűen nem képesek vagy nem hajlandóak az újítások befogadására. Ezek a nehézségek elsősorban a kis- és középvállalkozások életében jelentősek, ők igénylik a legjobban a könyvelőirodák segítségét, hogy a számviteli szolgáltatások mellett technikai segítséget is nyújtsanak.

Egy 2023-ban készült tanulmány szerint, ha a digitalizáció könyvelési tevékenységekre gyakorolt hatását tárgyaljuk, két szempontot érdemes alaposan megvizsgálni: a digitalizáció konkrét szakaszait, illetve a tevékenységek típusait. Ez a felépítést azért választották, mert a digitalizáció inkább a szakmán belüli tevékenységek megváltozásához vezet, mintsem azok teljes eltűnéséhez. Emellett egyet tevékenységek jobban ki vannak téve a digitalizáció hatásainak, mint mások.

A három különböző digitalizációs szakasz a könyvelés kontextusában a következőképpen írható le. Az első a „helyettesítés”-i szakasz, amelyben az analóg adatokat digitális elemekkel

¹⁹ (Budai, 2022)

helyettesítik, ebben a szakaszban csak a technológia cserélődéséről beszélhetünk. A második szakaszban, amit „folyamatváltozás”-nak nevezünk jelennek meg a félautomata könyvelési megoldások, amelyek már a tevékenységek konkrét átalakulásához vezetnek. A harmadik, innovációs szakaszban pedig már a folyamatok és ezek eredményei is megváltoznak.

A tevékenységek csoportosításakor a figyelembe vett szempontok az igénybe vett kompetenciák fajtája, illetve a feladatok ismétlődése, rutin jellege. Ezek alapján öt kategóriába sorolták a könyvelői feladatokat.

Az előbb említett csoportosítási rendszer alapján a kutatás írói összegyűjtöttek néhány feladatot, amelyek a könyvelői munka során előfordulnak. Így például a manuális és rutin feladatok közé tartozik a számlák sorba rendezése, beszkenelése, illetve a számlák manuális könyvelése. A felsorolásban a következő az úgy nevezett „kognitív, rutin feladatok”, amely alatt főleg (számla)adatok ellenőrzését kell érteni, hiányos adatok kiegészítését. Az „analitikus, nem rutin feladatok” közé tartoznak az elemzői és tervezői feladatok elvégzése, tehát a negyedév és éves beszámolók elemzése és a további üzleti döntések, tervek elkészítése. A „manuális, nem rutin feladatok” alatt olyan folyamatokat értünk, amiket nem rendszeresen végzünk, tehát például a könyvelőprogramok beállításainak vagy egy automatizált szoftveres megoldás előkészítése, amely a későbbiekben, a beavatkozásunk után lesz önműködő, de szüksége van kezdeti beavatkozásra, vagy a karbantartásra. Végül az utolsó kategória az „interaktív, nem rutin feladatok”, amely csoportba az ügyfelekkel való egyeztetés és kommunikáció feladatait sorolják a szerzők.

A tevékenységek csoportosítása olyan szempontból fontos, hogy ezeket mind másképpen érinti a digitalizáció, másképpen fognak kinézni a változások és a szakembereknek is másképpen kell majd megközelíteniük a mindennapi munkájuk során. Illetve gyökeresen átalakul majd a különböző csoportokra rendelkezésre álló idő, ahogy a kevésbé komplex és automatizálható feladatok egyre kevesebb időt vonnak majd el.²⁰

4.2.1. Interjú eredmények: új szakmai kompetenciák

Az interjúalanyok kiemelték, hogy időigényes és körülményes folyamat az új könyvelőprogramok és vállalatigazgatási rendszerek bevezetése, illetve hosszadalmas lehet az alkalmazottak által igényelt betanulási időszak. Abban is egyetértettek, hogy kockázatos lépés lehet ez egy könyvelőiroda vagy vállalkozás életében, hiszen nem biztos, hogy az adott szoftver

²⁰ (Pargmann, Riebenbauer, Flick-Holtsch, & Berding, 2023)

az adott cég minden igényéhez illeszkedhet. Ez visszatartó tényező lehet a régi megszokott megoldások újakra cserélésétől. Említették a növekvő igényt a az adatelemzői és tanácsadói készségek iránt.

4.3 A személyre szabott tanulás és folyamatos képzés jelentősége.

Általánosan igaz, hogy a jelenlegi digitális ökoszisztémában egyre inkább háttérbe szorul a lexikális tudás és a helyét inkább a megértésen és a problémamegoldások alapuló képességek veszik át. Ezek elsajátításához elengedhetlenné válnak az élményalapú, digitális oktatási módszerek, ezzel együtt pedig egy jelentős réteg válhat a munkaerőpiacon feleslegessé, ha képtelenek erre a megújulásra, vagy elérhetetlen számukra ez a fajta oktatás. Az élethosszig tartó tanulás felértékelődik, ennek támogatásában pedig az internet és a különböző digitális lehetőségek is elengedhetlenek. Az online tananyagok segítségével szerzett tudás hozzájárulhat az új tudás, új kompetenciák megszerzéséhez, amelyek szükségesek a munkaerőpiaci rugalmassághoz, megkönnyíthetik a munkahelyváltást. Ennél fogva a digitális kompetencia közvetlenül befolyásolja az egyének munkaerőpiaci értékét. Ez az átalakulás gyors társadalmi változásokat eredményez és újfajta egyenlőtlenségeket alakít ki abban.²¹

A Központi Statisztikai Hivatal adataiból kiderül, hogy hazánkban azok aránya, akik képzési, szakmai vagy magáncélból valamilyen online térben tanfolyamot, vagy valamilyen online tananyagot vett igénybe, elmarad az uniós átlagtól. A 16 és 74 közötti korosztály körében a tanfolyamok esetében az arány 13%, az online tananyagoknál 20%, ezzel szemben az Európai Unió tagországainak átlaga 17, illetve 26%. Kiderül továbbá, hogy a 25-34 éves korosztály körében a legjellemzőbb ezeknek az oktatási lehetőségeknek az igénybevétele.

Az alapszintű digitális ismeretek szintjét a magyar internethasználóknak csupán a 34%-a érte el, az átlag feletti tudásszintet pedig csak 31%. Ezek az arányok a pandémia alatt jelentős növekedést mutattak, a 2021-es adatokhoz képest több, mint 6%-os növekedés figyelhető meg. Az általános digitális kompetenciák hiánya az idősebb korcsoportokban tapasztalható.²²

A hazai helyzet elemzésekor kirajzolódnak a digitális készségek terén tapasztalható hiányosságok. Az internetet használók körében alacsony az idősek, az alacsony iskolai végzettségűek és a vidékiek aránya. Így jelentősen romolhatnak a munkaerőpiaci esélyeik. Az internetet nem használók körülbelül fele, ami nagyjából 800 ezer főt jelent, többszörösen

²¹ (Budai, 2022)

²² (Központi Statisztikai Hivatal, 2023)

hátrányos helyzetűként írható le. Ebben a körben alig 4% azok aránya, aki legalább érettségivel, illetve a gazdasági helyzetük sem kiemelkedő. Mivel az EU-s átlagnál kevesebb internetező veszi igénybe a bankolási, vásárlási vagy online értékesítési szolgáltatásokat, elmondható, hogy a hazai internethasználat döntően szórakoztató tartalmak fogyasztásában merül ki. A fiatalabb korosztályok digitális alapkészségei sem javulnak, hanem tovább nő az alulteljesítők aránya, amely kedvezőtlen a továbbképezhetőség és a foglalkoztathatóság szempontjából is.²³

4.3.1. Kérdőíves kutatás eredménye: továbbképzés szükségessége

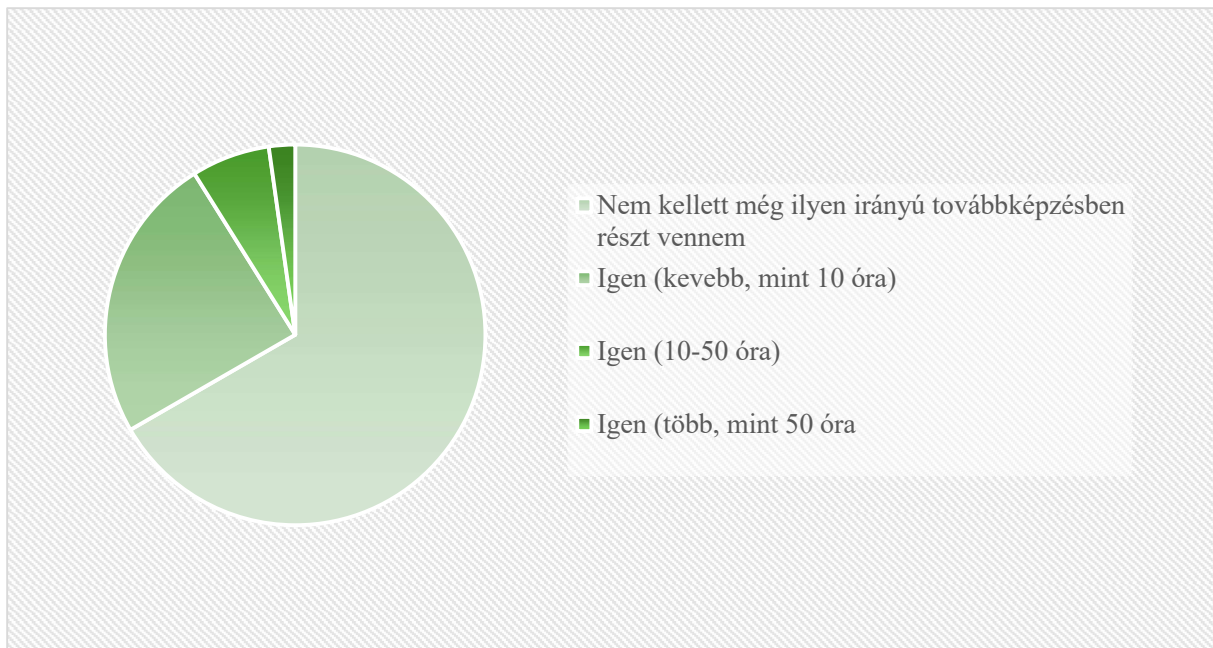
A kérdőíves kutatás kitért a digitális eszközökkel kapcsolatos továbbképzési igények feltérképezésére, valamint annak vizsgálatára, hogy a résztvevők jelenlegi tudása elegendő-e a digitális eszközök használatához, vagy szükségük van-e további képzésekre a hiányzó képességek elsajátítása érdekében.

A kérdőívben megkérdeztem, hogy a résztvevőknek pályafutásuk során kellett-e már a digitális eszközök alkalmazásából adódó nehézségek miatt továbbképzéseken résztvenniük, illetve ha igen, megközelítőleg mennyi időt szántak erre. Az ilyen típusú kérdések segítenek rávilágítani arra, hogy a digitalizáció milyen mértékben érinti a szakmában dolgozókat.

A válaszok arányából egyértelműen kiderül, hogy a résztvevők döntő többsége még nem, vagy csak röviden vett részt ilyen irányú továbbképzésben. Az előbb említett csoport aránya 66.7%, az utóbbié 24.4%. Azok, akik megközelítőleg 10-50 órában vettek részt ilyen képzésen 6.7%-ot tettek ki. Az utolsó válaszopciót, mely szerint több, mint 50 órán vett igénybe ez a továbbképzés csak 1 kitöltő választotta.

Ezeknek az eredményeknek a vizsgálatokor azonban figyelembe kell venni a korábbi eredményeket is, mely szerint a kérdőívet döntően a fiatalabb korosztály töltötte ki (80%-uk 35 éven alattiak). Az ő számukra a digitális eszközök használata általában kisebb nehézséget jelent, hiszen a tanulmányaik során már eleve egy technológiailag fejlettebb környezetben szerezték az ismereteiket.

²³ (Budai, 2022)

Opcionálisan kitölthető kifejtendő kérdésként megkérdeztem a kitöltőktől, melyek azok az eszközök, szoftverek vagy platformok, amelyek használatakor érzik, hogy szüksége lenne további tudásra. A legtöbb válaszadó, aki kitöltötte ezt a kérdést a Microsoft Excel-t említette, ennek a programnak a haladó szintű funkcióit szeretnék mélyebben megismerni. Ezen kívül gyakori probléma volt a különböző szoftverek, platformok közötti tájékozódás, ezek összehangolása.

5. Összefoglalás:

5.1 A digitalizáció által hozott változások és kihívások áttekintése.

Ahogy azt a korábbiakban láthattuk a digitalizáció folyamata napjainkra az adózás és a számvitel meghatározó tényezőjévé vált és alapjaiban változtatta meg nem csak a vállalatok működését, de az adózási folyamatokat és a számviteli szakemberek munkáját is. Az automatizáció a mesterséges intelligencia és a felhőalapú rendszerek bevezetése új lehetőségeket teremt, ugyanakkor újabb feladatokat és biztonsági kockázatokat is előidézhet. A változások nem csak a munkafolyamatokra, hanem az adatok feldolgozásának, elemzésének pontosságára is hatással van. Új adatvédelmi és biztonsági problémák merülnek fel, illetve a továbbképzések, digitális kompetenciák fontossága is felértékelődik. A könyvelőirodák szerepe megváltozik, az elvégzendő feladatok átalakulnak, kiegészülnek. Egyes munkafolyamatok lerövidülnek vagy szinte teljesen eltűnnek, a szükséges kompetenciák megváltoznak, bővülnek.

Az adózás és a kiegészítő adminisztrációs folyamatok is folyamatosan változásokon mennek keresztül, amikhez kulcsfontosságú alkalmazkodni minden gazdasági szereplőnek iparágtól függetlenül.

A vállalkozások számára a digitalizáció elsősorban az adminisztrációs terhek csökkentését jelentheti, de csak akkor, ha szembe tudnak nézni a digitális átállás kihívásával, mint például az új technológiák bevezetése, a munkavállalók továbbképzése és az adatbiztonság garantálása. Ahogy láthattuk a KSH adatai szerint a hazai vállalkozások digitalizációs szintje elmarad az uniós átlagtól, ami a versenyképességüket is negatívan befolyásolhatja.

5.2 A könyvelőirodák szerepének átalakulása és a jövőbeli kilátások.

Pesszimista jóslatok szerint a kis- és középvállalkozások körében a könyvelés, mint szakma napjai meg vannak számlálva. A Magyar Könyvelők Országos Egyesülete (MKOE) 2024 őszi bejegyzése szerint 2040-re a könyvelés teljes automatizációjára lehet számítani ezen vállalkozások körében. A tulajdonosok és a vezetők ugyanis inkább az objektív módon előállított információkat igénylik, így a könyvelők szerepe teljesen megszűnhet majd. Ezt a digitális újítások útján lesz lehetséges, melyek a következő évtizedben teljesen automatikussá fogják tenni a banki tranzakciók, az online számlák feldolgozását. Előrejelzéseik szerint előbb az Európai Unión belüli, majd később, várhatóan 2035-re már a harmadik országokbeli ügyletek azonnali bejelentése is meg fog szilárdulni. A készpénzes fizetés a vállalkozók számára előnytelenné válhat a jövőben. A cikk szerint 2030-ra az összes fontos adónemhez elérhetőek lesznek majd a jelenleg az SZJA és az ÁFA terén látható bevallási tervezetek, amelyek az adóhatóság készít el és az adózóknak csak elfogadniuk szükséges. Várakozásaik szerint innentől egy erős automatizációs folyamat fog elindulni, amiben lehetővé válik az adózási, illetve számviteli szabályok egyszerűsítése, amely pedig csak tovább fogja gyorsítani a folyamatokat. 2040-re pedig az kisvállalkozások teljesen önállóan tudnak működni és feleslegessé válhat a könyvelők szerepe, a számviteli beszámolók adatait is előkészíthetik és közzé tehetik az automatizált szoftverek. A cikk szerint ez a trend a nagyvállalatokat potenciálisan 2050-re fogja elérni. Ezt követi majd a könyvvizsgálat, mely fokozatosan 2060-ra szűnhet meg teljesen.²⁴

²⁴ (Magyar Könyvelők Országos Egyesülete, 2024)

Interjú eredmények: jövőbeni kilátások

Az interjúk hasonló eredményeket hoztak a jövőbeni kilátások kérdéskörében, a megkérdezettek az eddig említett előnyök mellett, a kihívásokat is látják a digitális technológiák elterjedésében. Mind kiemelték a továbbképzés és az alkalmazkodás fontosságát. Alapvetően magas reményeket fűznek a fiatal generáció felé, akik már a digitális eszközök között folytatják a tanulmányaikat. Az egyik interjúalany azonban felhívta a figyelmet: nem csak a könyvelőknek, hanem az ügyfeleknek is haladniuk kell a digitalizáció útján, hogy az együttműködés eredményes legyen.

5.3. Összegzés

A szakdolgozatban a digitalizáció könyvelésre és adózásra gyakorolt hatásait kíséreltem meg összefoglalni. A 21. században a digitális technológiák térhódítása megkérdőjelezhetetlen és ez alól a pénzügyi szektor sem kivétel. Ez a folyamat számos előnnyel járhat a számvitel és az adózás területén. A könyvelőszoftverek automatizálják az ismétlődő és monoton munkafolyamatokat, csökkentik a hibalehetőségeket, gyorsabbá és hatékonyabbá teszik a munkavégzést. A felhőalapú megoldások rugalmasabbá teszik a feladatok elvégzését és lehetővé teszik a valós idejű adatokhoz való hozzáférést.

Az adózási folyamatok terén évről-évre számos változást lehet megfigyelni, amelyek – amennyiben hatékonyak – hozzájárulhatnak a gazdaság „fehéredéséhez” és az adóbevételek emelkedéséhez, az áfarés csökkentéséhez.

Az dolgozat következő részében a kutatás tapasztalatain alapuló konkrét javaslatokat ismertetek, amelyek megvalósítása a szakmában gyakorlati szempontból is hasznosak lehetnek.

- **Felhasználói felületek optimalizálása:** a kérdőíves kutatás rávilágított, hogy a felhasználók az adóhatóság egyes digitális platformjai esetében az átláthatóságot és a kezelhetőséget nem érzik elégségesnek. A fejlesztés során érdemes lenne a felhasználói felületek egyszerűsítésére és a navigáció intuitívabbá tételére fókuszálni. Emellett a segédletek elérhetőségének és érthetőségének javítása is fontos szempont. Az adóhatóságnak a platformjai fejlesztésekor figyelembe kellene vennie a szakmabeliek véleményét, hosszabb tesztelési időt hagyni az egyes rendszerek bevezetése előtt. Érdemes lenne nagyobb hangsúlyt fektetni a felhasználói élmény javítása érdekében az online platformok átláthatóságának és kezelésének növelésére.

- **Digitális kompetenciák fejlesztése:** a digitális kompetenciák fejlesztésének támogatása fontos volna, nem csak a könyvelők körében, hanem a lakosság egészére nézve. Ahogy az adóhatóság által bevezetett digitális fejlesztések már minden állampolgárt érintenek, a lakosság digitális képzettségét sem szabad elhanyagolni. A könyvelőknek a digitális újítások végett folyamatosan képezniük kell magukat, hogy lépést tartsanak a technológiai fejlődéssel. A szakmai szervezetek és az oktatási intézményeknek ezen igények szem előtt tartásával kell kialakítaniuk a tananyagaikat és szükség esetén továbbképzéseket, online tananyagokat elérhetővé tenniük. A képzéseknek a gyakorlati ismeretekre kell összpontosítaniuk és olyan területeket lefedniük, mint a könyvelő szoftverek haladó szintű használata és a digitális biztonság.
- **Könyvelőirodák szerepe:** a könyvelőirodák ezen kívül kulcsszerepük van abban, hogy az ügyfelek zökkenőmentesen áttérhessenek a digitális megoldásokra. A könyvelőknek segítséget kell nyújtaniuk az ügyfeleknek az online platformok használatában és az elektronikus dokumentumkezelésben. Így a könyvelőirodák számára érdemes olyan szolgáltatásokat is kidolgozniuk, amelyek kifejezetten az ügyfelek digitális átállását segítik elő.
- **Mesterséges intelligenciában rejlő lehetőségek:** a témában fontos a mesterséges intelligencia további használatának folyamatos vizsgálata, hiszen ez az új technológia további lehetőségeket rejthet magában az adózás és a könyvelés területén, amelyeket érdemes feltárni és kiaknázni.

Adatvédelem és biztonság: mindezek mellett az adatvédelem és az adatbiztonság is kiemelt fontosságú a digitális könyvelésben. A könyvelőirodák számára megfelelő intézkedéseket kell hozniuk az adatok védelme érdekében, ebből az okból is szükségük van a könyvelőknek a folyamatos továbbképzésekre, hogy tisztában legyenek a digitális biztonsági kockázatokkal és a legújabb biztonsági megoldásokkal

Azonban a digitalizáció újkívívásokot is teremt. A lakosságnak – kiváltképp a könyvelőknek – folyamatosan alkalmazkodniuk kell az újításokhoz. A könyvelőirodák szerepe folyamatos átalakuláson megy keresztül. A jövőben a mesterséges intelligencia várhatóan még nagyobb szerepet kap a könyvelésben és az adózásban, amely valószínűleg a szakma egészére nagy hatással lesz.

Irodalomjegyzék

- Billingo Blog. (2022. 3 31). *E-számla kisokos: Az elektronikus számla előnyei*. Forrás: <https://www.bilingo.hu/blog/olvas/elektronikus-e-szamla>
- Budai, B. B. (2022). A digitális kompetencia kövekvő szerepe. *Magyar Közigazgatás*, 30–59.
- Commision, E. (2024. 10 28). *Taxation and Customs Union*. Forrás: https://taxation-customs.ec.europa.eu/taxation/vat_en
- Digitális Magyarország Ügynökség. (2024). *Digitális Állampolgárság Program*. Forrás: <https://dap.gov.hu/>
- Európai Bizottság. (2020). *Európa digitális évtizede: a 2030-ra kitűzött célok*. Forrás: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/europes-digital-decade-digital-targets-2030_hu
- Európai Bizottság. (2022). *The Digital Economy and Society Index (DESI)*. Forrás: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi>
- Gulin, D., Hladika, M., & Valenta, I. (2019). Digitalization and the Challenges for the Accounting Profession . *ENTRENOVA*, 12-14.
- Jogi fórum, HÍD Consulting. (2024. 07 2024.07.04.). Forrás: Az eÁfa bevallás előnyei – Tisztázott fogalmak és a legfontosabb újdonságok!: <https://www.jogiforum.hu/hir/2024/07/04/az-eafa-bevallas-elonyei-tisztazott-fogalmak-es-a-legfontosabb-ujdonsagok/>
- Kopácsi, D. (2022). Egy könyvelő iroda működésének bemutatása. Pannon Egyetem Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg.
- Központi Statisztikai Hivatal. (2023). Helyzetkép.
- Magyar Könyvelők Országos Egyesülete. (2024. 11 9). *A KKV körben 2040-től megszűnhet a könyvelés*. Forrás: <https://www.mkoe.hu/hirekolvas#hir-242>
- Minősített Könyvelők Egyesülete. (2024. 11 2024.11.06.). *Nyílt levél az Ügyfélkapu+ rendszer bevezetésével kapcsolódóan az IdomSoft illetékesei és a döntéshozók részére*. Forrás:

<https://www.minositettkonyvelok.hu/nyilt-level-az-ugyfelkapu-rendszer-bevezetesevel-kapcsolodoan-az-idomsoft-illetekesei-es-a-donteshozok-reszere/>

NAV. (2023. március 9.). *Desk audit segíti a döntést az áfakiutalásoknál.* Forrás: https://nav.gov.hu/ugyfeliranytu/nezzen-utana/tudjon_rola/Desk_audit_segiti_a_dontest_az_afakiutalásoknal

Nemzeti Adó- és Vámhivatal. (2020. 04 16). *Az elektronikus számlákkal kapcsolatos legfontosabb tudnivalók.* Forrás: https://nav.gov.hu/ado/afa/Az_elektronikus_szaml20200416

Nemzeti Adó- és Vámhivatal. (2020. február). Az Online Számla rendszer bevezetésének sikerei és adatainak hasznosítása. *Adóvilág, 2-7.*

Pargmann, J., Riebenbauer, E., Flick-Holtsch, D., & Berding, F. (2023). Digitalisation in accounting: a systematic literature review of activities and implications for competences. *Empirical Research in Vocational Education and Training.*

Poniatowski, G. B.-O. (2023). VAT gap in the EU. Publications Office of the European Union. Forrás: <https://data.europa.eu/doi/10.2778/911698>

Portfolio. (2024. 11 2024.11.29.). *Ügyfélkapu+ és DÁP kisokos: érdemes képbe kerülni az Ügyfélkapu megszűnése miatt.* Forrás: <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20241129/ugyfelkapu-es-dap-kisokos-erdemes-kepbe-kerulni-az-ugyfelkapu-megszunese-miatt-726072>

Turay, D. (2022. 04 2022.04.11.). *Számlázz.hu PARK.* Forrás: A titkos összetevő: emberi tényező a digitalizációban: <https://park.szamlazz.hu/a-titkos-osszetevo-emberi-tenyezo-a-digitalizacioban/>

Vozár, A., & Bán, E. (2024). Digitalizáció, digitális transzformáció – a Nemzeti Adó- és Vámhivatal gyakorlatában. *Journal of Economic Literature*, 85-109.

Zanócz, A., & Veit, A. (2024). Felhőalapú számítástechnikai megoldások számviteli elszámolása az IFRS-ek rendszerében. *Controller Info*, 7-12.

Ábrajegyzék

1. ábra Digitális intenzitás színte az Európai Unióban, KSH Helyzetkép 2023	7
2. ábra Mesterséges intelligencia használata az EU országáiban, KSH Helyzetkép 2023	9
3. ábra Mesterséges intelligencia használatának elterjedése iparág szerínt, KSH Helyzetkép 2023	9
4. ábra Elektronikus és papíralapú számlázás az EU országáiban, KSH Helyzetkép 2023	12
5. ábra Elektronikus és papíralapú számlázás aránya iparág szerínt, KSH Helyzetkép 2023	12
6. ábra Előre elkészített szja bevallás és 1+1%-os nyilatkozat - NAV eSZJA	17
7. ábra Főbb szolgáltatások és nyomtatványok csoportosítása az ONYA felületen - onya.gov.nav.hu	18
8. ábra 2024 decemberében elérhető azonosítási lehetőségek - Központi Azonosítási Ügynök	20
9. ábra A kérdőívet kitöltők életkor szerínti elosztása	23
10. ábra Kitöltők eloszlása szakmai tapasztalat szerínt	24
11. ábra A kérdőívet kitöltők értékelései az eÁFA platformmal kapcsolatban	25
12. ábra Az áfarés alakulása Magyarországon és a digitális újítások	27
13. ábra Számlakontírozás a Cadren Digitális Iroda felületen	32
14. ábra Számlaimportálás az IMA könyvelőprogramban	32
15. ábra Kérdőíves válaszok megoszlása a "Mennyire érzi az adott feladatok esetében a további digitális fejlesztés/innovációszükségességét?" kérdésre	34
16. ábra Kérdőíves válaszok megoszlása a "Mennyire könnyítik meg a digitális eszközök a következő feladatokat?" kérdésre	34

PANNON EGYETEM
GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG

SZERZŐI ÖSSZEFOGLALÁS

A dolgozat címe: A digitális átalakulás a számvitelben és az adózási folyamatokban	
Hallgató neve: Nemes Laura	NEPTUN kód: GN0ROH
Képzési szint: alapképzés	
Szak: Pénzügy és számvitel	Szakirány: pénzügy
Témavezető neve: Kiss Gábor Antal	Beosztása: mesteroktató
Tanszék: Pénzügy és Gazdálkodás Tanszék	

A szakdolgozatban a digitalizáció könyvelésre és adózásra gyakorolt hatásait kíséreltem meg összefoglalni. A 21. században a digitális technológiák térhódítása megkérdőjelezhetetlen és ez alól a pénzügyi szektor sem kivétel. Ez a folyamat számos előnnyel járhat a számvitel és az adózás területén. A könyvelőszoftverek automatizálják az ismétlődő és monoton munkafolyamatokat, csökkentik a hibalehetőségeket, gyorsabbá és hatékonyabbá teszik a munkavégzést. A felhőalapú megoldások rugalmasabbá teszik a feladatok elvégzését és lehetővé teszik a valós idejű adatokhoz való hozzáférést.

Az adózási folyamatok terén évről-évre számos változást lehet megfigyelni, amelyek – amennyiben hatékonyak – hozzájárulhatnak a gazdaság „fehéredéséhez” és az adóbevételek emelkedéséhez, az áfarés csökkentéséhez.

Az dolgozat következő részében a kutatás tapasztalatain alapuló konkrét javaslatokat ismertetek, amelyek megvalósítása a szakmában gyakorlati szempontból is hasznosak lehetnek.

- **Felhasználói felületek optimalizálása:** a kérdőíves kutatás rávilágított, hogy a felhasználók az adóhatóság egyes digitális platformjai esetében az átláthatóságot és a kezelhetőséget nem érzik elégségesnek. A fejlesztés során érdemes lenne a felhasználói

felületek egyszerűsítésére és a navigáció intuitívabbá tételére fókuszálni. Emellett a segédletek elérhetőségének és érthetőségének javítása is fontos szempont. Az adóhatóságnak a platformjai fejlesztésekor figyelembe kellene vennie a szakmabeliek véleményét, hosszabb tesztelési időt hagyni az egyes rendszerek bevezetése előtt. Érdeemes lenne nagyobb hangsúlyt fektetni a felhasználói élmény javítása érdekében az online platformok átláthatóságának és kezelésének növelésére.

- **Digitális kompetenciák fejlesztése:** a digitális kompetenciák fejlesztésének támogatása fontos volna, nem csak a könyvelők körében, hanem a lakosság egészére nézve. Ahogy az adóhatóság által bevezetett digitális fejlesztések már minden állampolgárt érintenek, a lakosság digitális képzettségét sem szabad elhanyagolni. A könyvelőknek a digitális újítások végett folyamatosan képezniük kell magukat, hogy lépést tartsanak a technológiai fejlődéssel. A szakmai szervezetek és az oktatási intézményeknek ezen igények szem előtt tartásával kell kialakítaniuk a tananyagaikat és szükség esetén továbbképzéseket, online tananyagokat elérhetővé tenniük. A képzéseknek a gyakorlati ismeretekre kell összpontosítaniuk és olyan területeket lefedniük, mint a könyvelő szoftverek haladó szintű használata és a digitális biztonság.
- **Könyvelőirodák szerepe:** a könyvelőirodáknak ezen kívül kulcsszerepük van abban, hogy az ügyfelek zökkenőmentesen áttérhessenek a digitális megoldásokra. A könyvelőknek segítséget kell nyújtaniuk az ügyfeleknek az online platformok használatában és az elektronikus dokumentumkezelésben. Így a könyvelőirodáknak érdemes olyan szolgáltatásokat is kidolgozniuk, amelyek kifejezetten az ügyfelek digitális átállását segítik elő.
- **Mesterséges intelligenciában rejlő lehetőségek:** a témában fontos a mesterséges intelligencia további használatának folyamatos vizsgálata, hiszen ez az új technológia további lehetőségeket rejthet magában az adózás és a könyvelés területén, amelyeket érdemes feltárni és kiaknázni.

Adatvédelem és biztonság: mindezek mellett az adatvédelem és az adatbiztonság is kiemelt fontosságú a digitális könyvelésben. A könyvelőirodáknak megfelelő intézkedéseket kell hozniuk az adatok védelme érdekében, ebből az okból is szükségük van a könyvelőknek a folyamatos továbbképzésekre, hogy tisztában legyenek a digitális biztonsági kockázatokkal és a legújabb biztonsági megoldásokkal

Azonban a digitalizáció újkívívásokot is teremt. A lakosságnak – kiváltképp a könyvelőknek – folyamatosan alkalmazkodniuk kell az újításokhoz. A könyvelőirodák szerepe folyamatos

átalakuláson megy keresztül. A jövőben a mesterséges intelligencia várhatóan még nagyobb szerepet kap a könyvelésben és az adózásban, amely valószínűleg a szakma egészére nagy hatással lesz.